

ЗАКОН

О ИЗБОРУ НАРОДНИХ ПОСЛАНИКА¹

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се избор и престанак мандата народних посланика Народне скупштине (у даљем тексту: народни посланици).

Народна скупштина има 250 народних посланика, који се бирају на четири године.

Основна начела избора за народне посланике

Члан 2.

Грађани бирају народне посланике на основу општег и једнаког изборног права.

Избори за народне посланике су слободни и непосредни, а гласање је тајно и лично.

Изборно право

Члан 3.

Право да бира народне посланике и да буде биран за народног посланика има пунољетни држављанин Републике Србије над којим није продужено родитељско право, односно који није потпуно лишен пословне способности.

Лице дјелимично лишено пословне способности може да бира народне посланике и да буде бирано за народног посланика ако суд рјешењем о дјелимичном лишењу пословне способности није утврдио да је неспособно да врши изборно право.

Слобода гласања

Члан 4.

Бирач је слободан да одлучи хоће ли гласати и како ће гласати.

Нико нема право да спрјечава или приморава бирача да гласа, да га позива на одговорност због тога што је гласао или што није гласао и да од њега тражи да се изјасни за кога је гласао или зашто није гласао.

Једнако изборно право и пропорционални изборни систем

Члан 5.

Бирач има само један глас.

Глас се за изборну листу кандидата за народне посланике (у даљем тексту: изборна листа).

Народни посланици бирају се у Републици Србији као једној изборној јединици.

¹ „Службени гласник РС“, број 14/22.

Посланички мандати расподјељују се изборним листама сразмјерно броју добијених гласова, а број мандата који припада изборним листама утврђује се примјеном система највећег количника.

Посланички мандати које је освојила изборна листа додјељују се кандидатима за народне посланике према њиховом редосљеду на изборној листи.

Обавјештавање о изборима

Члан 6.

Грађани имају право да преко јавних медијских сервиса буду обавијештени о изборним програмима и активностима подносилаца изборних листа, као и о кандидатима за народне посланике у складу са прописима који уређују јавне медијске сервисе и електронске медије.

Пружалац медијске услуге дужан је да у току изборне кампање подносиоцима проглашених изборних листа и кандидатима за народне посланике обезбиједи заступљеност без дискриминације, у складу са прописима који уређују јавне медијске сервисе и електронске медије.

Забрањено је 48 часова прије дана гласања и на дан гласања до затварања бирачких мјеста да се у медијима и на јавним скуповима објављују процјене резултата избора, јавно представљају кандидати на изборима за народне посланике и њихови изборни програми и позивају бирачи да гласају, односно да не гласају за одређене изборне листе.

Под медијем се у смислу овог закона подразумијевају дневне и периодичне новине, сервис новинске агенције, радио-програм и телевизијски програм и електронска издања тих медија, као и самостална електронска издања (уређивачки обликоване интернет странице или интернет портали), а који су регистровани у Регистру медија, у складу са законом.

II. ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА ЗА НАРОДНЕ ПОСЛАНИКЕ

1. Заједничка правила за органе за спровођење избора

Надлежност за спровођење избора за народне посланике

Члан 7.

Изборе за народне посланике (у даљем тексту: избори) спроводе Републичка изборна комисија, локалне изборне комисије и бирачки одбори.

Општа правила о положају органа за спровођење избора

Члан 8.

Органи за спровођење избора су самостални и независни и раде на основу закона и прописа донијетих на основу закона.

За свој рад органи за спровођење избора одговарају органу који их је образовао.

Рад органа за спровођење избора је јаван.

Раду органа за спровођење избора не може да присуствује кандидат за народног посланика.

Услове за рад органа за спровођење избора обезбјеђују Народна скупштина и општинске, односно градске управе.

Сви државни и други органи и организације дужни су да пружају помоћ органима за спровођење избора и да им достављају податке који су им потребни за рад.

Члан и замјеник члана у органу за спровођење избора

Члан 9.

Орган за спровођење избора чине председник и други чланови органа за спровођење избора и њихови замјеници.

Исто лице може више пута да буде именовано у орган за спровођење избора.

Замјеник члана органа за спровођење избора има иста права и дужности као и члан којег замјењује.

Замјеник члана органа за спровођење избора има право гласа само када је одсутан члан којег замјењује.

Орган за спровођење избора може да овласти свог члана, односно замјеника члана да у име тог органа за спровођење избора обавља поједине радње које су у вези са организацијом, припремом и спровођењем избора, односно гласања.

Орган за спровођење избора у сталном и проширеном саставу

Члан 10.

Орган за спровођење избора ради у сталном и проширеном саставу.

Подносилац проглашене изборне листе има право да предложи члана и замјеника члана органа за спровођење избора у проширеном саставу.

Ако подносилац проглашене изборне листе не предложи члана, односно замјеника члана органа за спровођење избора у проширеном саставу у року који је прописан законом, орган наставља да ради и пуноважно одлучује без представника тог подносиоца изборне листе.

Члан, односно замјеник члана органа за спровођење избора у проширеном саставу има иста права и дужности као и члан, односно замјеник члана у сталном саставу.

Општа правила о предлагању чланова и замјеника чланова у органе за спровођење избора

Члан 11.

Када овлашћени предлагачи предлажу чланове и замјенике чланова у органе за спровођење избора, треба да воде рачуна о уравнотеженој заступљености полова и потреби да укључе особе са инвалидитетом у спровођење изборног поступка.

Предлог за именовање члана и замјеника члана органа за спровођење избора садржи име и презиме, јединствени матични број грађана (у даљем тексту: ЈМБГ), мјесто и адресу пребивалишта, број телефона и адресу за пријем електронске поште предложеног члана, односно замјеника члана и означавање посланичке групе у Народној скупштини (у даљем тексту: посланичка група) или другог овлашћеног предлагача.

Одлучивање органа за спровођење избора

Члан 12.

Орган за спровођење избора одлучује већином од укупног броја гласова чланова у сталном, односно проширеном саставу.

Услов за чланство у органу за спровођење избора

Члан 13.

За члана и замјеника члана органа за спровођење избора може бити именовано само оно лице које има изборно право и није народни посланик, нити кандидат за народног посланика.

Престанак функције у органу за спровођење избора

Члан 14.

Члану и замјенику члана органа за спровођење избора функција престаје по сили закона, а орган надлежан за његово именоване по службеној дужности утврђује престанак његове функције:

- 1) ако умре;
- 2) ако изгуби изборно право;
- 3) када се прогласи изборна листа на којој је кандидат за народног посланика;
- 4) ако подносилац изборне листе који га је предложио повуче изборну листу;
- 5) ако се поништи рјешење о проглашењу изборне листе чији подносилац га је предложио;
- 6) ако је правноснажном судском одлуком осуђен на казну затвора у трајању од најмање шест мјесеци;
- 7) ако изгуби радну способност;
- 8) у другим случајевима предвиђеним законом.

Члана, односно замјеника члана органа за спровођење избора разрјешава орган надлежан за његово именоване:

- 1) ако поднесе оставку у писменој форми;
- 2) ако се накнадно утврди да не испуњава посебан услов за именоване;
- 3) у другим случајевима предвиђеним овим законом.

Када одлука о расписивању избора ступи на снагу, тада је Републичка изборна комисија надлежна да разријешити члана и замјеника члана Републичке изборне комисије и локалне изборне комисије у сталном саставу, да утврди да му је функција престала по сили закона, као и да на предлог овлашћеног предлагача именује новог члана умјесто оног који је разријешен, односно којем је функција престала по сили закона.

Одлука органа за спровођење избора не може се оспоравати на основу тога што орган није одлучивао у прописаном саставу ако није било благовремено поднијето прописано правно средство којим је оспорен његов састав.

Посебан случај престанка функције

Члан 15.

Исто лице не може бити члан двају органа за спровођење избора.

Ако је једно лице именовано у више органа за спровођење избора, по сили закона му престаје функција у оном органу у којем је касније именовано.

2. Републичка изборна комисија

Посебан услов за именовање члана и замјеника члана Републичке изборне комисије

Члан 16.

За члана и замјеника члана Републичке изборне комисије може да буде именовано само оно лице које има високо образовање у области правних наука.

Републичка изборна комисија у сталном саставу

Члан 17.

Републичку изборну комисију у сталном саставу чине предсједник, 16 чланова, замјеник предсједника и 16 замјеника чланова, које именује Народна скупштина.

Одлука о именовању сталног састава Републичке изборне комисије објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Мандат сталног састава Републичке изборне комисије престаје када нов сазив Народне скупштине именује нов стални састав Републичке изборне комисије.

Нов сазив Народне скупштине дужан је да именује нов стални састав Републичке изборне комисије у року од шест мјесеци од дана конституисања Народне скупштине.

Овлашћени предлагач за именовање члана и замјеника члана Републичке изборне комисије у сталном саставу

Члан 18.

Чланови и заменици чланова Републичке изборне комисије у сталном саставу именују се на предлог посланичких група сразмјерно њиховој заступљености у укупном броју народних посланика који припадају посланичким групама.

Ниједна посланичка група не може да предложи више од половине чланова Републичке изборне комисије у сталном саставу.

Посланичка група која има више од половине од укупног броја народних посланика предлаже председника, замјеника предсједника, седам чланова и седам замјеника чланова Републичке изборне комисије у сталном саставу, док преостале чланове и замјенике чланова у Републичкој изборној комисији у сталном саставу предлажу остале посланичке групе сразмјерно њиховој заступљености у укупном броју народних посланика који припадају посланичким групама.

Посланичком групом у смислу предлагања чланова и замјеника чланова Републичке изборне комисије у сталном саставу сматра се и народни посланик појединац или група народних посланика која броји мање од оног броја народних посланика који је потребан за образовање посланичке групе:

- 1) ако су сви ти народни посланици изабрани са исте изборне листе;
- 2) ако изборна листа на којој су изабрани није освојила онолико мандата колико је потребно за образовање посланичке групе;
- 3) ако нико од њих није приступио некој посланичкој групи;
- 4) ако су сви ти народни посланици потписали предлог за именовање члана, односно замјеника члана Републичке изборне комисије у сталном саставу.

Заступљеност полова у Републичкој изборној комисији у сталном саставу

Члан 19.

Посланичка група којој припада право да предложи два лица у стални састав Републичке изборне комисије дужна је да предложи по једног припадника оба пола.

Посланичка група којој припада право да предложи три лица у стални састав Републичке изборне комисије дужна је да предложи два припадника једног пола и једног припадника другог пола.

Посланичка група којој припада право да предложи четири лица у стални састав Републичке изборне комисије дужна је да предложи по два припадника оба пола.

Посланичка група којој припада право да предложи пет лица у стални састав Републичке изборне комисије дужна је да предложи три припадника једног пола и два припадника другог пола.

Предлог посланичке групе којој припада право да предложи више од пет лица у стални састав Републичке изборне комисије мора да садржи најмање 40% припадника мање заступљеног пола међу предложеним лицима.

Жалба против одлуке о именовању члана и замјеника члана Републичке изборне комисије у сталном саставу

Члан 20.

Против одлуке о именовању члана и замјеника члана Републичке изборне комисије у сталном саставу сваки подносилац проглашене изборне листе која је освојила мандате у постојећем сазиву Народне скупштине и сваки бирач могу поднијети жалбу Управном суду преко Народне скупштине у року од седам дана од дана њеног објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Народна скупштина дужна је да у року од 24 часа од пријема жалбе достави Управном суду жалбу и све списе тог предмета.

Управни суд доноси одлуку по жалби у року од седам дана од пријема жалбе са списима.

Одлука донијета у поступку по жалби је правноснажна и против ње се не могу поднијети ванредна правна средства предвиђена законом којим се уређује управни спор.

Учесници у раду Републичке изборне комисије без права одлучивања

Члан 21.

Учесници у раду Републичке изборне комисије без права одлучивања су секретар Републичке изборне комисије, замјеник секретара Републичке изборне комисије и два учесника задужена за послове статистике.

Секретара и замјеника секретара Републичке изборне комисије именује Народна скупштина на предлог предсједника Народне скупштине из реда запослених у Служби Народне скупштине.

Учеснике задужене за послове статистике именује Народна скупштина на предлог републичког органа надлежног за послове статистике.

За учесника у раду Републичке изборне комисије без права одлучивања може да буде именовано само оно лице које има изборно право и није народни посланик, нити кандидат за народног посланика.

За секретара и замјеника секретара Републичке изборне комисије може да буде именовано само оно лице које има високо образовање у области правних наука.

Одредбе овог закона којима се уређује престанак функције у органу за спровођење избора примјењују се и на учеснике у раду Републичке изборне комисије без права одлучивања.

Републичка изборна комисија у проширеном саставу

Члан 22.

Члана и замјеника члана Републичке изборне комисије у проширеном саставу именује Републичка изборна комисија на предлог подносиоца проглашене изборне листе који мора бити достављен најкасније седам дана прије дана гласања.

Републичка изборна комисија дужна је да донесе рјешење о предлогу за именовање члана и замјеника члана Републичке изборне комисије у проширеном саставу у року од 24 часа од пријема предлога.

Решење о именовању члана и замјеника члана Републичке изборне комисије у проширеном саставу примењује се од наредног дана од дана када је донето.

Члан, односно замјеник члана Републичке изборне комисије у проширеном саставу који је разрешен, односно којем је функција престала по сили закона може се променити на захтјев подносиоца проглашене изборне листе на чији предлог је именован само док Републичка изборна комисија ради у проширеном саставу.

Републичка изборна комисија ради у проширеном саставу док укупан извештај о резултатима избора не постане коначан.

Приговор против решења о предлогу за именовање члана и замјеника члана Републичке изборне комисије у проширеном саставу

Члан 23.

Против рјешења којим је одбијен или одбачен предлог за именовање члана и замјеника члана Републичке изборне комисије у проширеном саставу подносилац предлога може поднијети приговор Републичкој изборној комисији у

року од 48 часова од објављивања тог рјешења на веб-презентацији Републичке изборне комисије (у даљем тексту: веб-презентација).

Против рјешења о именовану члана и замјеника члана Републичке изборне комисије у проширеном саставу подносилац проглашене изборне листе, регистрована политичка странка и бирач могу поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 48 часова од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Надлежност Републичке изборне комисије

Члан 24.

Републичка изборна комисија:

- 1) стара се о законитом спровођењу избора;
- 2) прописује упутства за спровођење изборних радњи;
- 3) објављује роковник за вршење изборних радњи;
- 4) прописује обрасце за спровођење изборних радњи;
- 5) прати примјену и даје мишљења у вези с примјеном овог закона;
- 6) именује, разрјешава и констатује престанак функције члана и замјеника члана органа за спровођење избора, у складу са овим законом;
- 7) прописује јединствене стандарде за изборни материјал;
- 8) обезбјеђује изборни материјал за спровођење избора;
- 9) прописује начин примопредаје изборног материјала прије и после гласања;
- 10) одређује бирачка мјеста, у складу са овим законом;
- 11) одлучује о поднијетој изборној листи;
- 12) саставља и објављује приручник за практичну примјену правила која уређују како бирачки одбори спроводе гласање и утврђују резултате гласања на бирачком мјесту;
- 13) прописује начин праћења излазности бирача на гласање;
- 14) прописује програме обука и спроводи обуке чланова и замјеника чланова локалних изборних комисија и бирачких одбора;
- 15) информисе и едукује бираче о начину остваривања изборног права, као и друге учеснике у изборном поступку;
- 16) одлучује о приговорима, у складу са овим законом;
- 17) ближе прописује начин подношења приговора и поступање по приговорима у Републичкој изборној комисији;
- 18) утврђује резултате избора, доноси и објављује укупан извјештај о резултатима избора;
- 19) усклађује и надзире рад органа за спровођење избора;
- 20) прописује кодекс понашања чланова и замјеника чланова органа за спровођење избора;
- 21) подноси Народној скупштини извјештај о спроведеним изборима;
- 22) обавља и друге послове предвиђене овим законом.

У вршењу надзора над радом локалних изборних комисија Републичка изборна комисија је овлашћена да по службеној дужности поништи одлуку локалне изборне комисије донијету супротно одредбама овог закона.

Обрасце који су потребни за подношење изборне листе Републичка изборна комисија прописује у року од три дана од дана када је одлука о расписивању избора ступила на снагу.

Републичка изборна комисија доноси свој пословник.

Упутство за спровођење изборних радњи и Пословник Републичке изборне комисије објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Објављивање одлука Републичке изборне комисије

Члан 25.

Одлуке Републичке изборне комисије објављују се на веб-презентацији без одлагања, а најкасније у року од 24 часа од завршетка сједнице на којој су одлуке донијете.

На веб-презентацији мора бити назначен датум и вријеме објављивања одлуке.

Одлуке Републичке изборне комисије објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије” када је то предвиђено законом.

Када донесе и објави одлуку по захтјеву, Републичка изборна комисија је дужна да подносиоца захтјева телефоном или електронском поштом обавијести о томе да је одлука по његовом захтјеву донета и објављена на веб-презентацији.

Ако је донијета одлука Републичке изборне комисије по захтјеву, подносилац захтјева може тражити да му се писмени отправак те одлуке уручи у сједишту Републичке изборне комисије или пошаље поштом.

Вријеме када је подносилац захтјева обавијештен телефоном или електронском поштом да је донијета и објављена одлука по његовом захтјеву, односно вријеме када му је уручен писмени отправак одлуке у сједишту Републичке изборне комисије или послат поштом не утиче на рачунање рока у којем може да поднесе правна средства против те одлуке.

Јавност рада Републичке изборне комисије

Члан 26.

Рад Републичке изборне комисије је јаван.

Јавност рада Републичке изборне комисије обезбјеђује се тако што Републичка изборна комисија на веб-презентацији преноси своје сједнице и конференције за медије и објављује записнике са својих сједница, обезбјеђује за средства јавног обавјештавања аудио и видео сигнал који им омогућава да преносе њене сједнице, омогућава заинтересованим домаћим, страним и међународним организацијама и удружењима (посматрачи) да прате њен рад и на други начин у складу са законом и Пословником Републичке изборне комисије.

3. Локална изборна комисија

Локална изборна комисија у сталном саставу

Члан 27.

Локалне изборне комисије су општинске изборне комисије, градске изборне комисије и изборне комисије градских општина Града Београда.

Локална изборна комисија у сталном саставу именује се у складу са законом којим се уређују локални избори.

Ако се након расписивања избора промене одборничке групе, скупштина града, општине, односно градске општине не може именовати нову локалну изборну комисију прије окончања избора.

Посебан случај образовања локалне изборне комисије у сталном саставу

Члан 28.

Ако на дан када је одлука о расписивању избора ступила на снагу у скупштини града, односно општине не постоји локална изборна комисија, Републичка изборна комисија у року од седам дана од дана када је одлука о расписивању избора ступила на снагу рјешењем образује локалну изборну комисију у сталном саставу као орган за спровођење избора за територију тог града, односно општине.

Локална изборна комисија у сталном саставу коју образује Републичка изборна комисија има предсједника, шест чланова и њихове замјенике, који се именују на предлог посланичких група сразмјерно њиховој заступљености у Народној скупштини на дан када је одлука о расписивању избора ступила на снагу.

Посланичка група која има више од половине од укупног броја народних посланика предлаже предсједника, замјеника предсједника, два члана и два замјеника члана локалне изборне комисије у сталном саставу коју образује Републичка изборна комисија, док преостале чланове и замјенике чланова у локалној изборној комисији у сталном саставу предлажу остале посланичке групе сразмјерно њиховој заступљености у укупном броју народних посланика који припадају посланичким групама.

Републичка изборна комисија може локалној изборној комисији у сталном саставу коју образује својим рјешењем повјерити надлежност за више јединица локалне самоуправе у којима не постоје локалне изборне комисије.

За предсједника и замјеника предсједника изборне комисије може да буде именовано само оно лице које има високо образовање у области правних наука.

Када образује локалну изборну комисију у сталном саставу, Републичка изборна комисија на предлог начелника управног округа именује секретара и замјеника секретара локалне изборне комисије у сталном саставу, који учествују у њеном раду без права одлучивања.

За секретара и замјеника секретара локалне изборне комисије може да буде именовано само оно лице које има високо образовање у области правних наука.

Предлагање члана и замјеника члана локалне изборне комисије у сталном саставу

Члан 29.

Посланичком групом у смислу предлагања члана и замјеника члана локалне изборне комисије у сталном саставу коју образује Републичка изборна комисија сматра се и народни посланик појединац или група народних посланика која броји мање од оног броја народних посланика који је потребан за образовање посланичке групе:

- 1) ако су сви ти народни посланици изабрани са исте изборне листе;

2) ако изборна листа на којој су изабрани није освојила онолико мандата колико је потребно за образовање посланичке групе;

3) ако нико од њих није приступио некој посланичкој групи;

4) ако су сви ти народни посланици потписали предлог за именовање члана, односно замјеника члана локалне изборне комисије у сталном саставу.

У сврху образовања локалне изборне комисије у сталном саставу Републичка изборна комисија благовремено прописује и објављује на веб-презентацији распоред мјеста по којем посланичке групе предлажу чланове и замјенике чланова те локалне изборне комисије.

Ако посланичка група не достави благовремено предлог за именовање члана, односно замјеника члана локалне изборне комисије у сталном саставу, Републичка изборна комисија у локалну изборну комисију у сталном саставу именује лице које предложи начелник управног округа.

Када предлаже кандидата за члана, замјеника члана, секретара и замјеника секретара локалне изборне комисије, овлашћени предлагач, по могућности, даје предност лицу које је прошло обуку за рад у локалној изборној комисији и има искуство у спровођењу избора.

Локална изборна комисија у проширеном саставу

Члан 30.

Члана и замјеника члана локалне изборне комисије у проширеном саставу именује локална изборна комисија на предлог подносиоца проглашене изборне листе, који мора бити достављен најкасније седам дана прије дана гласања.

Локална изборна комисија дужна је да донесе рјешење о предлогу за именовање члана и замјеника члана локалне изборне комисије у проширеном саставу у року од 24 часа од пријема предлога.

Рјешење о именовању члана и замјеника члана локалне изборне комисије у проширеном саставу примјењује се од наредног дана од дана када је донијето.

Члан односно замјеник члана локалне изборне комисије у проширеном саставу који је разријешен, односно којем је функција престала по сили закона може се промијенити на захтјев подносиоца проглашене изборне листе на чији предлог је именован само док локална изборна комисија ради у проширеном саставу.

Локална изборна комисија ради у проширеном саставу док збирни извјештај о резултатима гласања не постане коначан.

Приговор против рјешења о предлогу за именовање члана и замјеника члана локалне изборне комисије у проширеном саставу

Члан 31.

Против рјешења којим је одбијен или одбачен предлог за именовање члана и замјеника члана локалне изборне комисије у проширеном саставу подносилац предлога може поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 48 часова од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Против рјешења о именовању члана, односно замјеника члана локалне изборне комисије у проширеном саставу подносилац проглашене изборне

листе и бирач могу поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 48 часова од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Надлежност локалне изборне комисије

Члан 32.

Локална изборна комисија:

- 1) организује техничку припрему за изборе;
- 2) именује, разрјешава и констатује престанак функције чланова и замјеника чланова органа за спровођење избора, у складу са овим законом;
- 3) одређује бирачка мјеста, у складу са овим законом;
- 4) одлучује о захтјевима за поништавање гласања на бирачком мјесту због неправилности током спровођења гласања;
- 5) прима изборни материјал од Републичке изборне комисије и предаје га бирачким одборима;
- 6) преузима изборни материјал од бирачких одбора по завршетку гласања;
- 7) пружа подршку бирачким одборима приликом спровођења гласања;
- 8) обавјештава Републичку изборну комисију о току гласања;
- 9) доноси збирни извјештај о резултатима гласања са бирачких мјеста која се налазе на њеној територији;
- 10) обавља друге послове у складу са законом и актима Републичке изборне комисије.

Објављивање и достављање одлука локалне изборне комисије

Члан 33.

Одлуке локалне изборне комисије објављују се на веб-презентацији без одлагања, а најкасније у року од 24 часа од завршетка сједнице на којој су одлуке донијете, на начин који прописује Републичка изборна комисија.

Сваку одлуку коју доноси у вези са спровођењем избора локална изборна комисија дужна је да без одлагања достави Републичкој изборној комисији у писменом облику и електронским путем на начин који прописује Републичка изборна комисија.

Када донесе и објави одлуку по захтјеву, локална изборна комисија је дужна да подносиоца захтјева телефоном или електронском поштом обавијести да је одлука по његовом захтјеву донијета и објављена на веб-презентацији.

Ако је одлука локалне изборне комисије донијета по захтјеву, подносилац захтјева може тражити да му се писмени отправак те одлуке уручи у сједишту локалне изборне комисије или пошаље поштом.

Вријеме када је подносилац захтјева обавијештен телефоном или електронском поштом да је донијета и објављена одлука по његовом захтјеву, односно вријеме када му је уручен писмени отправак одлуке у сједишту локалне изборне комисије или послат поштом не утиче на рачунање рока у којем може да поднесе правна средства против те одлуке.

4. Бирачки одбор

Именовање и трајање функције члана и замјеника члана бирачког одбора

Члан 34.

Чланови и замјеници чланова бирачког одбора морају бити именовани најкасније десет дана прије дана гласања.

Предлог за именовање члана и замјеника члана бирачких одбора може се поднијети најкасније 15 дана прије дана гласања.

Функција члана и замјеника члана бирачког одбора почиње од дана објављивања рјешења о њиховом именовању, а престаје када се преда изборни материјал после гласања и изврши контрола записника о раду бирачког одбора, као и у другим случајевима који су предвиђени законом.

Бирачки одбор у сталном саставу

Члан 35.

Бирачки одбор у сталном саставу чине предсједник, два члана, замјеник предсједника и два замјеника члана које именује локална изборна комисија на предлог посланичких група.

Поступак предлагања члана и замјеника члана бирачког одбора у сталном саставу ближе уређује Републичка изборна комисија.

Када предлаже кандидата за предсједника и замјеника предсједника бирачког одбора, посланичка група, по могућности, даје предност лицу које је прошло обуку за рад у бирачком одбору и има искуство у спровођењу избора.

Мјерила за именовање бирачког одбора у сталном саставу

Члан 36.

Број предсједника, замјеника предсједника, чланова и замјеника чланова свих бирачких одбора у сталном саставу на територији одређене локалне изборне комисије који припада посланичкој групи мора да буде сразмјеран њеној заступљености у Народној скупштини на дан када је одлука о расписивању избора ступила на снагу.

Посланичка група која на дан када је одлука о расписивању избора ступила на снагу има више од половине од укупног броја народних посланика предлаже у једној половини бирачких одбора предсједника и два замјеника члана, а у другој половини бирачких одбора предлаже замјеника предсједника, једног члана и замјеника другог члана, док се преостала мјеста у бирачким одборима расподјељују осталим посланичким групама сразмјерно њиховој заступљености у Народној скупштини на дан када је одлука о расписивању избора ступила на снагу.

Ниједна посланичка група не може на једном бирачком мјесту да предложи и предсједника и замјеника предсједника бирачког одбора.

На основу законом прописаних мјерила, Републичка изборна комисија за територију сваке локалне изборне комисије благовремено прописује и објављује на веб-презентацији распоред мјеста по којем посланичке групе предлажу чланове и замјенике чланова бирачких одбора у сталном саставу.

Посланичком групом у смислу предлагања члана бирачких одбора у сталном саставу сматра се народни посланик појединац или група народних

посланика која броји мање од оног броја народних посланика који је потребан за образовање посланичке групе:

- 1) ако су сви ти народни посланици изабрани са исте изборне листе;
- 2) ако изборна листа на којој су изабрани није освојила онолико мандата колико је потребно за образовање посланичке групе;
- 3) ако нико од њих није приступио некој посланичкој групи;
- 4) ако су сви ти народни посланици потписали предлог за именовање члана, односно замјеника члана бирачког одбора у сталном саставу.

Предлог за именовање члана и замјеника члана бирачког одбора у сталном саставу

Члан 37.

Предлог за именовање члана и замјеника члана бирачког одбора у сталном саставу посланичка група доставља локалним изборним комисијама на обрасцу који прописује Републичка изборна комисија.

Ако посланичка група не достави благовремено предлог за именовање члана, односно замјеника члана бирачког одбора у сталном саставу, локална изборна комисија у бирачки одбор у сталном саставу именује лице које предложи начелник општинске, односно градске управе.

Када предлаже члана, односно замјеника члана у бирачки одбор у сталном саставу, начелник општинске, односно градске управе, по могућности, даје предност лицу које је прошло обуку за рад у бирачком одбору и има искуство у спровођењу избора.

Бирачки одбори у сталном саставу у иностранству и у заводима за извршење кривичних санкција

Члан 38.

Члана и замјеника члана бирачког одбора у сталном саставу у иностранству именује Републичка изборна комисија на предлог министарства надлежног за спољне послове, по могућности, из реда бирача који имају боравиште у иностранству, а предсједник бирачког одбора именује се из реда запослених у дипломатско-конзуларном представништву Републике Србије у иностранству (у даљем тексту: дипломатско-конзуларно представништво).

Члана и замјеника члана бирачког одбора у сталном саставу у заводу за извршење кривичних санкција именује Републичка изборна комисија на предлог министарства које је надлежно за правосуђе, а ниједан међу њима не може да буде лице које ради у том министарству или које гласа у заводу.

Бирачки одбор у проширеном саставу

Члан 39.

Члана и замјеника члана бирачког одбора у проширеном саставу именује локална изборна комисија на предлог подносиоца проглашене изборне листе.

Члана и замјеника члана бирачког одбора у проширеном саставу у иностранству и у заводима за извршење кривичних санкција именује Републичка изборна комисија на предлог подносиоца проглашене изборне листе.

Предлог за именовање члана и замјеника члана бирачког одбора у проширеном саставу подносилац проглашене изборне листе доставља на обрасцу који прописује Републичка изборна комисија.

Поступак предлагања члана и замјеника члана бирачког одбора у проширеном саставу ближе уређује Републичка изборна комисија.

Приговор против рјешења о именовану члана и замјеника члана бирачког одбора

Члан 40.

Против рјешења којим је одбијен или одбачен предлог за именовање члана, односно замјеника члана бирачког одбора подносилац предлога може поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 48 часова од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Против рјешења о именовану члана, односно замјеника члана бирачког одбора у сталном саставу подносилац проглашене изборне листе, посланичка група и бирач могу поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 48 часова од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Против рјешења о именовану члана, односно замјеника члана бирачког одбора у проширеном саставу подносилац проглашене изборне листе и бирач могу поднети приговор Републичкој изборној комисији у року од 48 часова од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Промјена члана бирачког одбора

Члан 41.

Члан, односно замјеник члана бирачког одбора у сталном саставу може се промијенити на захтјев овлашћеног предлагача најкасније три дана прије дана гласања.

Изузетно, предсједник и замјеник предсједника бирачког одбора могу се промијенити најкасније до отварања бирачког мјеста ради гласања ако умру, разболе се или изгубе изборно право.

Рјешење о промјени члана, односно замјеника члана бирачког одбора доноси комисија која га је именovala у бирачки одбор, односно члан комисије кога она за то овласти.

III. ИЗБОРНИ МАТЕРИЈАЛ

Општа правила

Члан 42.

За спровођење избора користи се изборни материјал израђен у складу са овим законом и упутством Републичке изборне комисије.

Републичка изборна комисија обезбјеђује гласачки листић, контролни лист за провјеру исправности гласачке кутије (у даљем тексту: контролни лист), извод из бирачког списка, збирну изборну листу кандидата за народне посланике (у даљем тексту: збирна изборна листа), образац записника о раду бирачког одбора, гласачку кутију, параван за обезбјеђивање тајности гласања (у даљем тексту: параван), спреј за обиљежавање прста бирача, УВ-лампу и остали материјал потребан за спровођење гласања.

Одлуку којом утврђује боју гласачког листића и боју контролног листа Републичка изборна комисија објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Гласачки листић и контролни лист не могу бити исте боје.

Гласачки листићи и остали изборни материјал штампају се у штампарији Јавног предузећа „Службени гласник” (у даљем тексту: штампарија).

Гласачки листић

Члан 43.

Гласачки листић садржи:

- 1) назив избора и датум гласања;
- 2) редни број који се ставља испред назива изборне листе;
- 3) називе изборних листа према редосљеду утврђеном на збирној изборној листи са именом и презименом првог кандидата са изборне листе;
- 4) напомену да се гласа само за једну изборну листу и то тако што се заокружи редни број испред назива те листе;
- 5) напомену да је гласање тајно, да се обавља иза паравана за гласање и да након што попуни гласачки листић, бирач треба да га пресавије тако да се не види како је попуњен и да га тако пресавијеног убаца у гласачку кутију;
- 6) отисак печата Републичке изборне комисије.

Употреба језика и писама

Члан 44.

Текст гласачког листића штампа се на српском језику, ћириличким писмом.

За општине, односно градове у којима је на дан расписивања избора у службеној употреби језик националне мањине, текст гласачког листића штампа се на српском језику, ћириличким писмом, а испод тог текста штампа се текст на језику и писму националне мањине истим обликом и величином слова.

Ако је у општини, односно граду на дан расписивања избора у службеној употреби више језика националних мањина, текст на језицима националних мањина исписује се после текста на српском језику по азбучном реду назива језика националне мањине.

Број гласачких листића

Члан 45.

Број гласачких листића који се штампају мора да буде једнак укупном броју бирача који су уписани у бирачки списак.

Републичка изборна комисија одлуком која се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” утврђује број гласачких листића који се штампа.

Штампање гласачких листића

Члан 46.

Гласачки листићи се штампају на папиру заштићеном воденим жигом.

Републичка изборна комисија одлуком утврђује облик и изглед гласачког листића, а саставни дио те одлуке је и узорак гласачког листића.

На основу овјереног узорка гласачког листића штампарија врши припрему за штампање гласачких листића.

Први примјерци гласачких листића се на лицу мјеста уништавају све док се не одштапа гласачки листић који испуњава потребне графичке стандарде.

Први одштампани гласачки листић који испуњава потребне графичке стандарде упоређује са овјереним узорком гласачког листића председник Републичке изборне комисије или лице које он за то овласти.

Пошто утврди да је одштампани примјерак гласачког листића подударан са овјереним узорком, председник Републичке изборне комисије или лице које он за то овласти својим потписом одобрава да се штампа гласачки листић у утврђеном броју примјерака.

Уништавање гласачких листића који су технички вишак и материјала за припремање штампања гласачких листића

Члан 47.

Одмах пошто се заврши штампање, у присуству најмање три овлашћена члана, односно замјеника члана Републичке изборне комисије који су именовани на предлог различитих овлашћених предлагача уништавају се сви гласачки листићи који су технички вишак, као и сав материјал који је служио за припрему штампања гласачких листића, о чему се сачињава записник.

Када се одређују чланови, односно замјеници чланова Републичке изборне комисије који присуствују уништавању гласачких листића који су технички вишак и материјала који је служио за припрему штампања гласачких листића, најмање један члан, односно замјеник члана Републичке изборне комисије мора бити представник опозиционе изборне листе (изборна листа чији подносилац није парламентарна странка, односно изборна листа чији подносилац није дио парламентарне већине на дан када је одлука о расписивању избора ступила на снагу).

Надзор над штампањем и примопредајом гласачких листића

Члан 48.

Републичка изборна комисија контролише штампање гласачких листића.

Представници подносилаца изборних листа и представници домаћих и страних посматрача имају право да присуствују штампању, бројању и паковању гласачких листића и њиховом достављању Републичкој изборној комисији, локалним изборним комисијама и бирачким одборима прије и после гласања.

Републичка изборна комисија дужна је да благовремено обавијести подносиоце изборних листа и домаће и стране посматраче о томе гдје и када почиње штампање гласачких листића, гдје и када се гласачки листићи предају локалним изборним комисијама, као и о томе гдје и када се гласачки листићи предају бирачким одборима.

Ускраћивање права на надзор над штампањем и примопредајом гласачких листића

Члан 49.

Представник Републичке изборне комисије који је овлашћен да контролише штампање гласачких листића може представнику проглашене изборне листе и представнику домаћег или страног посматрача ускратити право да надзире штампање гласачких листића ако омета штампање и паковање гласачких листића или ако се не придржава прописаних мјера заштите у штампарији, о чему се сачињава службена билешка која се одмах доставља Републичкој изборној комисији.

Представник Републичке изборне комисије, локалне изборне комисије и бирачког одбора који су овлашћени за вршење послова примопредаје гласачких листића прије и после гласања могу представнику проглашене изборне листе и

представнику домаћег или страног посматрача ускратити право да посматра примопредају гласачких листића ако омета примопредају гласачких листића, о чему се сачињава службена биљешка која се одмах доставља Републичкој изборној комисији.

Против одлуке да се представнику проглашене изборне листе и представнику посматрача ускрати право на надзор над штампањем гласачких листића, односно право на посматрање примопредаје гласачких листића, посматрач, односно подносилац проглашене изборне листе чијем представнику је ускраћено право на надзор или на посматрање може поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 48 часова од када је представнику ускраћено право на надзор, односно на посматрање.

Гласачка кутија

Члан 50.

За гласање на изборима користи се провидна гласачка кутија са покретним поклопцем који има отвор за убацивање гласачких листића.

Републичка изборна комисија ближе прописује облик и димензије гласачке кутије.

Спреј за обиљежавање прста бирача

Члан 51.

Као знак да је бирач гласао обиљежава се прст бирача спрејом од специјалног нерастворљивог УВ-мастила, видљивог под свјетлошћу УВ-лампе.

Параван

Члан 52.

Републичка изборна комисија прописује облик и димензије паравана и начин на који се они постављају на бирачком мјесту.

Чување изборног материјала након завршетка избора

Члан 53.

Гласачки листићи, контролни листови и изводи из бирачког списка чувају се годину дана од дана објављивања укупног извјештаја о резултатима избора.

Остали изборни материјал и документација у вези са спровођењем избора чува се у складу са прописима којима се уређује чување архивске грађе и документарног материјала.

Право на увид у изборни материјал након завршетка гласања

Члан 54.

Представник подносиоца проглашене изборне листе и кандидат за народног посланика имају право да у року од пет дана од дана гласања изврше увид у изборни материјал у службеним просторијама локалне изборне комисије, укључујући изводе из бирачког списка, записнике о раду бирачких одбора и гласачке листиће.

Увид у изборни материјал са бирачких мјеста у иностранству врши се у службеним просторијама Републичке изборне комисије.

Када се врши увид у изборни материјал, забрањено је да се снимају, фотографишу и биљеже подаци о бирачима из извода из бирачког списка, као и да се копирају изводи из бирачког списка.

Републичка изборна комисија ближе прописује начин остваривања права на увид у изборни материјал.

Правила која се односе на остваривање права на увид представника подносиоца проглашене изборне листе и кандидата за народног посланика примјењују се и на захтјеве за увид у изборни материјал по основу других закона, као и на захтјеве за увид у изборни материјал у складу са одредбама овог закона које уређују контролу записника о раду бирачког одбора коју врше чланови Републичке изборне комисије и локалне изборне комисије и контролу записника о раду бирачког одбора по узорку.

Информација о евидентирању у изводу из бирачког списка

Члан 55.

Бирач има право да затражи од локалне изборне комисије информацију о томе да ли је у изводу из бирачког списка евидентирано да је гласао на изборима.

Републичка изборна комисија надлежна је за давање информације о томе да ли је евидентирано у изводу из бирачког списка да је бирач гласао на бирачком мјесту у иностранству.

Републичка изборна комисија прописује начин остваривања права на информацију о томе да ли је евидентирано да је неки бирач гласао.

IV. БИРАЧКА МЈЕСТА

Надлежност за одређивање бирачких мјеста

Члан 56.

Локална изборна комисија одређује бирачка мјеста на основу предлога општинских, односно градских управа најкасније десет дана од дана када је одлука о расписивању избора ступила на снагу.

Републичка изборна комисија одређује бирачка мјеста у заводима за извршење кривичних санкција на предлог министарства надлежног за правосуђе и бирачка мјеста у иностранству на предлог министарства надлежног за спољне послове најкасније 20 дана прије дана гласања.

Бирачка мјеста на којима гласају лица која се на дан гласања налазе на одслужењу војног рока, на војној вјежби или на школовању у јединицама или установама Војске Србије утврђује Републичка изборна комисија на предлог министарства надлежног за вођење бирачког списка, који оно сачињава у сарадњи са општинским, односно градским управама на основу података које им доставља министарство надлежно за одбрану.

Начин одређивања бирачких мјеста

Члан 57.

Бирачко мјесто одређује се тако да буде приступачно бирачима и да им омогући да без тешкоћа гласају.

Бирачко мјесто се, по могућности, одређује за гласање највише 2.500, а најмање 100 бирача.

У изузетним случајевима, бирачко мјесто се уз сагласност Републичке изборне комисије може одредити и за више од 2.500 бирача ако не постоје услови да се отвори више бирачких мјеста, односно за мање од 100 бирача ако би због просторне удаљености или неповољног географског положаја

становницима одређеног мјеста било знатно отежано гласање на другом бирачком мјесту.

За свако бирачко мјесто одређује се број бирачког мјеста, назив бирачког мјеста, адреса бирачког мјеста и подручје с којег гласају бирачи на том бирачком мјесту (улица, село, заселак, насеље и сл.).

Начин одређивања бирачких мјеста ближе прописује Републичка изборна комисија.

Просторије за гласање

Члан 58.

За бирачка мјеста се одређују просторије у објектима у јавној својини, а само изузетно и просторије у објектима у приватној својини.

За бирачко мјесто не може бити одређена просторија у вјерском објекту, објекту у власништву политичке странке или објекту који користи политичка странка, као ни у објекту у власништву кандидата за народног посланика или члана његове породице.

Сви објекти у којима се налазе просторије одређене као бирачка мјеста, без обзира да ли су у јавној или приватној својини сматрају се док траје гласање објектима у јавној употреби у смислу закона који уређује кретање уз помоћ пса водича.

V. ТОК ИЗБОРНОГ ПОСТУПКА

1. Расписивање избора

Надлежност за расписивање избора

Члан 59.

Изборе расписује предсједник Републике.

Одлука о расписивању избора ступа на снагу оног дана када је објављена у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Рокови за расписивање избора и гласање

Члан 60.

Одлука о расписивању избора доноси се 90 дана прије него што истекну четири године од дана када је конституисана Народна скупштина.

Од дана расписивања избора до дана гласања не може проћи мање од 45 ни више од 60 дана.

Садржина одлуке о расписивању избора

Члан 61.

Одлуком о расписивању избора одређује се дан гласања.

Као дан гласања одређује се нерадни дан.

2. Подношење изборне листе

Подносилац изборне листе

Члан 62

Изборну листу може поднијети политичка странка уписана у Регистар политичких странака (у даљем тексту: политичка странка), коалиција политичких странака и група грађана.

Изборну листу не може поднијети коалиција коју чини политичка странка и група грађана.

Политичка странка као подносилац изборне листе

Члан 63.

Изборну листу у име политичке странке подноси заступник уписан у Регистар политичких странака или лице које он за то овласти.

Овлашћење за подношење изборне листе даје се у писменом облику, а потпис на овлашћењу не мора да буде овјерен.

Коалиција политичких странака као подносилац изборне листе

Члан 64.

Коалицију политичких странака (у даљем тексту: коалиција) образују најмање двије политичке странке споразумом (у даљем тексту: коалициони споразум) који се закључује у форми јавно овјерене (легализоване) исправе.

Коалициони споразум обавезно садржи:

- 1) назив коалиције;
- 2) навод да се коалиција образује ради подношења изборне листе за учешће на изборима за народне посланике;
- 3) назив изборне листе;
- 4) податке о највише два лица која се овлашћују за подношење изборне листе (име и презиме, ЈМБГ, мјесто и адреса пребивалишта, број телефона и адреса за пријем електронске поште);
- 5) назначење политичке странке и податке о лицу које је одговорно за финансијско пословање, подношење извјештаја, поштовање обавеза, забрана и ограничења прописаних законом којим се уређује финансирање политичких активности, за вођење књига и контакт са Агенцијом за спрјечавање корупције (име и презиме, ЈМБГ, мјесто и адреса пребивалишта, број телефона и адреса за пријем електронске поште);
- 6) датум закључења коалиционог споразума.

Коалициони споразум мора да буде закључен и овјерен након ступања на снагу одлуке о расписивању избора, а прије почетка прикупљања потписа бирача за подршку изборној листи.

Група грађана као подносилац изборне листе

Члан 65.

Групу грађана образује најмање десет бирача споразумом који се закључује у форми јавно овјерене (легализоване) исправе.

Споразум о образовању групе грађана обавезно садржи:

- 1) назив групе грађана;
- 2) навод да се група грађана образује ради подношења изборне листе за учешће на изборима за народне посланике;
- 3) име, презиме, ЈМБГ, мјесто и адресу пребивалишта бирача који образују групу грађана;
- 4) назив изборне листе;

5) податке о највише два лица која се овлашћују за подношење изборне листе (име и презиме, ЈМБГ, мјесто и адреса пребивалишта, број телефона и адреса за пријем електронске поште);

6) податке о лицу које је одговорно за финансијско пословање, подношење извјештаја, поштовање обавеза, забрана и ограничења прописаних законом којим се уређује финансирање политичких активности, за вођење књига и контакт са Агенцијом за спрјечавање корупције (име и презиме, ЈМБГ, мјесто и адреса пребивалишта, број телефона и адреса за пријем електронске поште);

7) датум закључења споразума о образовању групе грађана.

Споразум о образовању групе грађана мора да буде закључен и овјерен након ступања на снагу одлуке о расписивању избора, а прије почетка прикупљања потписа бирача за подршку изборној листи.

Положај лица које је овлашћено за подношење изборне листе

Члан 66.

Подносилац изборне листе може овластити највише два лица за подношење изборне листе.

Ако није другачије одређено актом којим су за подношење изборне листе овлашћена два лица, свако од њих може самостално предузимати радње на које је овлашћен.

Лице које је овлашћено за подношење изборне листе може у име подносиоца изборне листе да врши и друге радње у изборном поступку уколико подносилац изборне листе није другачије одредио актом којим му даје то овлашћење.

Опозивање и сужавање овлашћења за подношење изборне листе и за предузимање других радњи у изборном поступку почиње да производи правно дејство када Републичка изборна комисија прими писмено обавјештење о томе.

Лице овлашћено за подношење изборне листе може своје овлашћење пренијети на друго лице уколико подносилац изборне листе није другачије одредио актом којим се даје овлашћење.

Назив подносиоца изборне листе

Члан 67.

Политичка странка у изборној листи као назив подносиоца листе наводи свој пуни и/или скраћени назив под којим је уписана у Регистар политичких странака.

Коалиција у изборној листи као назив подносиоца изборне листе наводи назив утврђен коалиционим споразумом који мора да почиње ријечју: Коалиција.

Група грађана у изборној листи као назив подносиоца изборне листе наводи назив утврђен споразумом о образовању групе грађана који мора да почиње ријечима: Група грађана.

Назив групе грађана не може да садржи ријеч „странка” или „партија” ни у једном падежу.

Назив коалиције или групе грађана може да садржи име и презиме физичког лица или назив правног лица ако се оно с тим сагласи у писменој форми, при чему се узима да се физичко лице тиме што је потписало изборну

листу, коалициони споразум, споразум о образовању групе грађана или овлашћење за закључење тих споразума сагласило и с тиме да се његово име употреби у називу подносиоца изборне листе.

Назив изборне листе

Члан 68.

Политичка странка у изборној листи наводи назив своје листе, док коалиција и група грађана у изборној листи наводе назив листе који је утврђен коалиционим споразумом, односно споразумом о образовању групе грађана.

Назив изборне листе може да садржи и назив правног лица ако се правно лице с тим сагласи у писменој форми.

Назив изборне листе коју подноси група грађана не може да садржи ријеч „странка” или „партија” ни у једном падежу.

Носилац листе

Члан 69.

Назив изборне листе може да садржи име и презиме једног или више физичких лица (носилац листе) ако се они с тиме сагласе у писменој форми, при чему се узима да се лице тиме што је потписало изборну листу, овлашћење за подношење изборне листе, коалициони споразум, споразум о образовању групе грађана или овлашћење за закључење тих споразума сагласило и с тиме да се његово име употреби у називу изборне листе.

Назив изборне листе може уз име носиоца листе да садржи његов надимак или општепознати псеудоним.

Назив изборне листе не може да садржи имена историјских или измишљених личности.

Носилац листе може, али не мора бити кандидат за посланика на тој изборној листи.

Носилац листе може бити и лице које је кандидат за други државни орган, односно кандидат или носилац листе за избор органа аутономне покрајине или јединица локалне самоуправе за који се истовремено спроводе избори.

Исто лице не може бити носилац двају изборних листа, нити може бити носилац једне изборне листе, а кандидат за народног посланика на другој изборној листи.

Рок за подношење изборне листе и њена садржина

Члан 70.

Изборна листа подноси се непосредно Републичкој изборној комисији у писменом и електронском облику на прописаном обрасцу, а најкасније 20 дана прије дана гласања.

Изборна листа садржи назив подносиоца изборне листе, назив изборне листе, редни број кандидата за народног посланика, као и име, презиме, ЈМБГ, занимање, мјесто и адресу пребивалишта за сваког кандидата за народног посланика, име, презиме, ЈМБГ, мјесто и адресу пребивалишта, број телефона, адресу за пријем електронске поште и потпис лица које подноси изборну листу.

Ако изборну листу подноси коалиција, у изборној листи се за сваког кандидата за народног посланика наводи пун или скраћени назив политичке странке која га је кандидовала.

Након проглашења изборне листе, подносилац изборне листе не може да мијења распоред кандидата на изборној листи.

Документација која се доставља уз изборну листу

Члан 71.

Приликом подношења изборне листе Републичкој изборној комисији обавезно се доставља и сљедећа документација:

1) писмена сагласност сваког кандидата да прихвата кандидатуру за народног посланика на обрасцу који прописује Републичка изборна комисија, а која садржи његово име, презиме, ЈМБГ, занимање, мјесто и адресу пребивалишта;

2) исправа о прочитаној личној карти са микроконтролером (чипом), односно фотокопија личне карте без микроконтролера за сваког кандидата за народног посланика;

3) најмање 10.000 писмених изјава бирача да подржавају изборну листу на обрасцу који прописује Републичка изборна комисија које су овјерене прије истека рока за подношење изборне листе и које садрже име, презиме, ЈМБГ, мјесто и адресу пребивалишта за сваког бирача;

4) списак бирача који су потписали поднијете изјаве да подржавају изборну листу у електронском облику на обрасцу који прописује Републичка изборна комисија, а који садржи презиме и име бирача, његов ЈМБГ и податке о овјеритељу који је овјерио потпис на изјави;

5) писмена сагласност носиоца листе да се у називу изборне листе употреби његово лично име, која садржи његово име, презиме, ЈМБГ, мјесто и адресу пребивалишта ако изборна листа у свом називу садржи његово лично име и ако он није потписао други документ који се предаје уз изборну листу, а чије се потписивање сматра давањем сагласности да се његово лично име употреби у називу изборне листе;

6) писмена сагласност правног лица да се у називу изборне листе употреби његов назив, која садржи назив и сједиште правног лица које ту сагласност даје;

7) овлашћење да се у име политичке странке поднесе изборна листа ако је не подноси заступник уписан у Регистар политичких странака, које се даје у писменом облику, а које садржи име, презиме, ЈМБГ, мјесто и адресу пребивалишта овлашћеног лица;

8) коалициони споразум ако изборну листу подноси коалиција;

9) овлашћење да се у име политичке странке закључи коалициони споразум ако га није закључио заступник уписан у Регистар политичких странака, које се даје у писменом облику, а које садржи име, презиме, ЈМБГ, мјесто и адресу пребивалишта овлашћеног лица;

10) споразум о образовању групе грађана ако изборну листу подноси група грађана;

11) писмена сагласност да се у називу коалиције, односно групе грађана употреби лично име физичког лица или назив правног лица, која садржи име, презиме, ЈМБГ, мјесто и адресу пребивалишта физичког лица, односно назив и сједиште правног лица које ту сагласност даје ако коалиција, односно група грађана у свом називу садржи лично име тог физичког лица, односно назив тог правног лица и ако то физичко лице није потписало неки документ који се

предаје уз изборну листу, а чије се потписивање сматра давањем сагласности да се његово лично име употреби у називу коалиције, односно групе грађана.

Прикупљање потписа бирача који подржавају изборну листу

Члан 72.

Бирач може потписом подржати само једну изборну листу.

Изјава бирача да подржава изборну листу овјерава се код јавног биљежника или у општинској, односно градској управи, а у општинама, односно градовима гдје нису именовани јавни биљежници изјаву бирача да подржава изборну листу може овјерити и основни суд, судска јединица или пријемна канцеларија основног суда.

Износ накнаде за овјеру потписа бирача који подржава изборну листу утврђује министарство надлежно за правосуђе.

Овјерена изјава бирача да подржава изборну листу пуноважна је и када су учињене омашке приликом попуњавања обрасца изјаве ако се са сигурношћу може утврдити којој изборној листи је дата подршка и да је изјаву овјерио надлежни орган.

Забрањено је да се потписи подршке прикупљају од бирача на њиховом радном мјесту или да се бирач на било који начин изложи притиску да потписом подржи изборну листу.

Републичка изборна комисија најкасније седам дана прије дана гласања на веб-презентацији објављује за сваку проглашену изборну листу број овјерених изјава бирача који су својим потписом подржали ту изборну листу по јединицама локалне самоуправе, са подацима о томе колико је изјава у оквиру сваке јединице локалне самоуправе појединачно овјерио сваки од овлашћених овјеритеља (јавни биљежник, општинска односно градска управа или основни суд, судска јединица или пријемна канцеларија основног суда).

Заступљеност полова на изборној листи

Члан 73.

На изборној листи мора бити најмање 40% припадника мање заступљеног пола, тако да међу сваких пет кандидата по редосљеду на листи (првих пет мјеста, других пет мјеста и тако до краја) морају бити три припадника једног и два припадника другог пола.

Рок за одлучивање о изборној листи

Члан 74.

Републичка изборна комисија дужна је донесе одлуку о изборној листи у року од 48 часова од њеног подношења.

Проглашење изборне листе

Члан 75

Републичка изборна комисија рјешењем проглашава благовремено поднијету и уредну изборну листу, уз коју је приложена сва законом прописана документација и која испуњава све законом прописане услове за проглашење.

Изборне листе се проглашавају по редосљеду испуњавања услова за проглашење.

Одбацивање изборне листе

Члан 76.

Неблаговремено поднијету изборну листу, неуредну изборну листу и изборну листу коју је поднијело лице које по закону није овлашћено да предлаже кандидате за народне посланике Републичка изборна комисија одбацује рјешењем.

Неуредном изборном листом сматра се списак кандидата за народне посланике који није поднијет на прописаном обрасцу или који не садржи назив изборне листе или назив подносиоца изборне листе или прописане податке о кандидатима за народне посланике.

Одбијање проглашења изборне листе

Члан 77.

Републичка изборна комисија рјешењем одбија да прогласи изборну листу ако је за народног посланика предложено лице које нема изборно право, које је кандидат за народног посланика на раније проглашеној изборној листи или које је носилац раније проглашене изборне листе, ако нису поштована законска правила о заступљености полова на изборној листи и ако назив подносиоца изборне листе и назив изборне листе нису одређени у складу са законом.

Отклањање недостатака

Члан 78.

Ако подносилац изборне листе није приложио сву документацију која се доставља уз изборну листу и ако постоје други недостаци за проглашење изборне листе који не представљају основ за одбацивање или одбијање изборне листе, Републичка изборна комисија доноси закључак којим налаже подносиоцу да те недостатке отклони у року од 48 часова од објављивања тог закључка на веб-презентацији и указује му коју документацију треба да достави, односно шта треба да уради да би отклонио те недостатке и упозорава га на правне посљедице ако не отклони недостатке у року.

Ако подносилац изборне листе не достави документацију, односно не отклони недостатке на које му је указала закључком, Републичка изборна комисија у року од 24 часа од истека рока за поступање по закључку доноси рјешење којим одбија да прогласи ту изборну листу.

Ако подносилац изборне листе отклони све недостатке на које му је указала закључком, Републичка изборна комисија мора у року од 24 часа од отклањања недостатака да донесе рјешење којим проглашава ту изборну листу.

Приговори против одлука о изборној листи

Члан 79.

Против решења о одбијању да се прогласи изборна листа и решења о одбацивању изборне листе подносилац изборне листе може поднети приговор Републичкој изборној комисији у року од 48 часова од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Против рјешења о проглашењу изборне листе кандидат за народног посланика на тој изборној листи, лице чије је име садржано у називу те изборне листе, односно у називу подносиоца те изборне листе, политичка странка, подносилац проглашене изборне листе и бирач могу поднијети приговор

Републичкој изборној комисији у року од 48 часова од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Против закључка којим се налаже подносиоцу да отклони недостатке изборне листе није дозвољен приговор, већ се тај закључак може побијати приговором против рјешења којим је одлучено о изборној листи.

Право на увид

Члан 80.

Подносилац проглашене изборне листе има право да у року од 48 часова од дана објављивања збирне изборне листе изврши, преко лица које овласти, увид у све поднијете изборне листе и документацију поднијету уз њих.

Када се врши увид у проглашене изборне листе и документацију која је поднијета уз њих, забрањено је снимање, фотографисање и биљежење података о личности.

Правила која се односе на остваривање права на увид представника подносиоца проглашене изборне листе примјењују се и на захтјеве за увид у проглашене изборне листе и документацију која је поднијета уз њих по основу других закона.

Повлачење проглашене изборне листе

Члан 81.

Подносилац може повући проглашену изборну листу најкасније до дана када се утврђује збирна изборна листа.

Проглашена изборна листа коју је поднела коалиција може се повући ако се с тим сагласе све странке које су закључиле коалициони споразум, осим ако коалиционим споразумом није другачије одређено.

Проглашена изборна листа коју је поднијела група грађана може се повући ако се с тим сагласе сви бирачи који су образовали групу грађана, осим ако споразумом о образовању групе грађана није другачије одређено.

Републичка изборна комисија најкасније до дана када се утврђује збирна изборна листа рјешењем констатује да је проглашена изборна листа повучена.

Изостављање кандидата са проглашене изборне листе

Члан 82.

Кандидат за народног посланика не може да одустане од кандидатуре након што је донето решење о проглашењу изборне листе.

Ако кандидат за народног посланика умре или изгуби изборно право након што је донијето рјешење о проглашењу изборне листе, подносилац изборне листе не може предложити новог кандидата, а Републичка изборна комисија најкасније до дана када се утврђује збирна изборна листа рјешењем констатује да мјесто тог кандидата на изборној листи остаје празно.

Проглашена изборна листа не може се оспоравати ако је услед смрти или губитка изборног права нарушено законом прописано правило о заступљености полова на изборној листи.

Збирна изборна листа

Члан 83.

Републичка изборна комисија доноси одлуку којом утврђује збирну изборну листу и објављује је у „Службеном гласнику Републике Србије” најкасније 15 дана прије дана гласања.

Збирна изборна листа садржи све изборне листе са личним именима свих кандидата за народне посланике и подацима о години њиховог рођења, занимању и мјесту пребивалишта.

Редосљед изборних листа на збирној изборној листи утврђује се према редосљеду којим су проглашене.

У општини и граду у којима је на дан расписивања избора у службеној употреби језик националне мањине, поред збирне изборне листе која се штампа на српском језику ћириличким писмом, израђује се и збирна изборна листа на језику и писму националне мањине истим обликом и величином слова.

Збирна изборна листа мора бити видно истакнута на бирачком мјесту за вријеме гласања.

Приговор на збирну изборну листу

Члан 84.

Против одлуке о утврђивању збирне изборне листе подносилац проглашене изборне листе може поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 48 часова од објављивања те одлуке на веб-презентацији.

Приговором против одлуке о утврђивању збирне изборне листе не може се оспоравати пуноважност проглашене изборне листе.

3. Гласање на бирачком мјесту

Бирачко мјесто на којем бирач гласа

Члан 85.

Бирач гласа на бирачком мјесту на којем је уписан у извод из бирачког списка.

Изузетно, бирач може да гласа и ван бирачког мјеста на којем је уписан у извод из бирачког списка у складу са законом.

Позив за гласање

Члан 86.

Општинска, односно градска управа најкасније пет дана прије дана гласања доставља бирачу позив за гласање који садржи: дан и вријеме гласања, број и адресу бирачког мјеста и број под којим је бирач уписан у извод из бирачког списка.

Бирачу који гласа у иностранству позив за гласање доставља дипломатско-конзуларно представништво.

Бирачу који гласа у заводу за извршење кривичних санкција позив за гласање доставља министарство надлежно за правосуђе.

Бирачу који се на дан гласања налази на одслужењу војног рока, на војној вјежби или на школовању у јединицама или установама Војске Србије позив за гласање доставља министарство надлежно за одбрану.

Општа правила о раду бирачког одбора

Члан 87.

Бирачки одбор мора да буде на бирачком мјесту један час прије отварања бирачког мјеста и док траје гласање и утврђивање резултата гласања.

Члан бирачког одбора и његов замјеник могу да буду присутни на бирачком мјесту истовремено или да се смјењују.

Потпуност и исправност изборног материјала

Члан 88.

Бирачком одбору се најкасније 24 часа прије дана гласања доставља потребан број гласачких листића, контролни лист, гласачка кутија, збирна изборна листа, образац записника о раду бирачког одбора, образац записника о посматрачима рада бирачког одбора, спреј за обиљежавање прста бирача, УВ-лампа и други материјал потребан за спровођење гласања на бирачком мјесту.

Прије почетка гласања бирачки одбор утврђује да ли је примљени изборни материјал потпун и исправан.

Поступање када је изборни материјал непотпун или неисправан

Члан 89.

Ако је примљени изборни материјал непотпун или неисправан, бирачки одбор о томе одмах обавјештава локалну изборну комисију.

Ако недостаје извод из бирачког списка, гласачка кутија, контролни лист и други материјал без којег се гласање не може спровести, бирачки одбор не отвара бирачко мјесто.

Ако прими мање гласачких листића од броја бирача који су уписани у извод из бирачког списка, бирачки одбор је дужан да отвори бирачко мјесто.

Бирачки одбор не смије дописивати бираче у извод из бирачког списка, чак ни онда када сматра да је неко лице изостављено очигледном омашком органа надлежног за сачињавање извода из бирачког списка.

Уређење бирачког мјеста

Члан 90.

Просторија за гласање мора бити уређена тако да од улаза у просторију мјеста за обављање изборних радњи буду постављена сљедећим редосљедом: мјесто на коме члан бирачког одбора рукује УВ-лампом, мјесто на коме се утврђује идентитет бирача, мјесто на коме се налази извод из бирачког списка, мјесто на коме члан бирачког одбора рукује спрејом за обиљежавање прста бирача, мјесто на коме се урочују гласачки листићи, мјесто на којем су постављени паравани и мјесто на којем је постављена гласачка кутија.

О уређењу бирачких мјеста старају се локална изборна комисија, бирачки одбор и општинска, односно градска управа.

О уређењу бирачких мјеста у иностранству старају се бирачки одбор и министарство надлежно за спољне послове.

О уређењу бирачких мјеста у заводима за извршење кривичних санкција старају се бирачки одбор и министарство надлежно за правосуђе.

Ближа правила о уређењу просторије за гласање прописује Републичка изборна комисија.

Трајање гласања на бирачком мјесту

Члан 91.

Гласање траје непрекидно од 7.00 до 20.00 часова.

Ако је отварање бирачког мјеста одложено или ако је гласање прекинуто дуже од једног часа, гласање се продужава за онолико времена за колико је отварање бирачког мјеста било одложено, односно за онолико времена за колико је прекид гласања трајао.

Бирачко мјесто се затвара прије 20.00 часова када гласају сви бирачи уписани у извод из бирачког списка, а резултати гласања на том бирачком мјесту не смију се јавно саопштавати нити истицати на бирачком мјесту прије 20.00 часова.

Републичка изборна комисија водећи рачуна о разлици у временским зонама одређује вријеме почетка и завршетка гласања на бирачким мјестима у иностранству, тако да оно траје 13 часова и да се заврши најкасније у 20.00 часова по времену у Републици Србији.

Резултати гласања на бирачким мјестима у иностранству не смију се јавно саопштавати нити истицати на бирачком мјесту прије него што се заврши гласање у Републици Србији.

Исправност гласачке кутије

Члан 92.

Бирачки одбор у присуству бирача који први дође на бирачко мјесто утврђује да је гласачка кутија исправна и празна и то уписује у контролни лист.

Контролни лист потписују бирач који први дође на бирачко мјесто и најмање један члан бирачког одбора.

Бирачки одбор у присуству бирача који први дође на бирачко мјесто убацује попуњен и потписан контролни лист у гласачку кутију, коју након тога печати.

Исправност гласачке кутије не може се провјерити у присуству бирача за кога је након провјере УВ-лампом утврђено да је изашао на изборе на другом бирачком мјесту, који нема важећу јавну исправу за утврђивање идентитета, који није уписан у извод из бирачког списка и који је члан бирачког одбора на том бирачком мјесту.

Гласање на бирачком мјесту

Члан 93.

Бирачки одбор уручује гласачки листић бирачу за којег је УВ-лампом утврдио да није гласао на другом бирачком мјесту, којем је утврдио идентитет увидом у његову личну карту или другу одговарајућу јавну исправу с фотографијом и ЈМБГ (нпр. путна исправа, војна легитимација и друга исправа у складу са упутством Републичке изборне комисије) и који је уписан у извод из бирачког списка.

Бирач за кога је након провјере УВ-лампом утврђено да има трагове УВ-мастила на прстима, може да гласа ако поднесе на увид рјешење да је члан бирачког одбора.

Када надлежни члан бирачког одбора заокружи редни број под којим је бирач уписан у извод из бирачког списка и када се бирач потпише у извод из бирачког списка, бирачки одбор му обилжежава кажипрст десне руке, односно други одговарајући ручни прст спрејом који остаје као ознака најмање 24 часа и уручује му један гласачки листић.

Бирач попуњава гласачки листић иза паравана који је постављен тако да обезбиједи потпуну тајност гласања.

Пошто попуни гласачки листић, бирач га пресавија тако да се не види како га је попунио и тако пресавијеног га убацује у гласачку кутију.

Поучавање бирача

Члан 94.

Када бирачу уручи гласачки листић, бирачки одбор је дужан да га поучи да може гласати за једну изборну листу тако што ће заокружити редни број испред назива те изборне листе, да је гласање тајно и да се обавља иза паравана и да након што попуни гласачки листић, бирач треба да га пресавије тако да се не види како је гласачки листић попуњен и да га тако пресавијеног убаци у гласачку кутију.

Бирачки одбор је дужан да посебно упозори бирача да је гласање слободно и да нико нема право да га спрјечава и приморава да гласа, да га позива на одговорност због тога што јесте или није гласао или да од њега тражи да се изјасни зашто је и за кога је гласао.

Посебна јемства слободног и тајног гласања

Члан 95.

На бирачком мјесту може бити присутно онолико бирача колико има паравана.

Бирачки одбор је дужан да између паравана остави одговарајући размак и да их постави на одговарајућој удаљености од чланова бирачког одбора и посматрача тако да други бирачи, чланови бирачког одбора и посматрачи не могу видјети како бирач попуњава гласачки листић.

Бирачки одбор је дужан да посебно води рачуна о томе да нико не прилази паравану док бирач попуњава гласачки листић.

Није дозвољено да на бирачком мјесту чланови бирачког одбора, други бирачи, посматрачи или било која друга лица сугеришу бирачу за кога да гласа.

Није дозвољено да једно лице гласа умјесто другог лица.

Гласање ван бирачког мјеста

Члан 96.

Бирач који није у могућности да гласа на бирачком мјесту услед тешке болести, старости или инвалидитета може да гласа ван бирачког мјеста, а на подручју које обухвата бирачко мјесто, ако о томе обавијести локалну изборну комисију најраније 72 часа прије дана гласања а најкасније до 11.00 часова на дан гласања, односно бирачки одбор на дан гласања, најкасније до 11.00 часова.

Локална изборна комисија до отварања бирачких мјеста на веб-презентацији објављује укупан број бирача са њеног подручја који су је до дана гласања обавијестили да желе да гласају ван бирачког мјеста.

Бирачки одбор одређује своја три члана (повјереници бирачког одбора) који су именовани на предлог различитих овлашћених предлагача да оду код бирача који гласа ван бирачког мјеста, утврде његов идентитет, изврше провјеру УВ-лампом и предају му потврду о изборном праву за гласање ван бирачког мјеста.

Када бирач који гласа ван бирачког мјеста потпише потврду о изборном праву за гласање ван бирачког мјеста, предаје је повјереницима бирачког одбора, који му након тога спрејом обилјежавају кажипрст десне руке, односно други одговарајући ручни прст и уручују гласачки листић, збирну изборну листу и посебан коверат у који ће он ставити попуњен гласачки листић.

Потом повјереници бирачког одбора упознају бирача који гласа ван бирачког мјеста са начином гласања и напуштају просторију у којој се он налази.

Пошто бирач који гласа ван бирачког мјеста попуни гласачки листић, он га пресавија и ставља у посебан коверат који повјереници бирачког одбора пред њим печате и заједно са потврдом о изборном праву за гласање ван бирачког мјеста стављају у службени коверат.

Одмах по повратку на бирачко мјесто повјереници бирачког одбора предају службени коверат бирачком одбору који га отвара и провјерава да ли постоји потписана потврда о изборном праву за гласање ван бирачког мјеста и ако та потврда постоји, заокружује редни број под којим је бирач уписан у извод из бирачког списка и на мјесту за потпис бирача у изводу из бирачког списка ставља напомену да је бирач гласао ван бирачког мјеста, отвара запечаћен коверат, вади из њега пресавијени гласачки листић и тако пресавијеног га убацује у гласачку кутију.

Ако у службеном коверту нема потврде о изборном праву за гласање ван бирачког мјеста или ако та потврда није потписана, сматра се да бирач није гласао, а посебан коверат са гласачким листићем се не отвара, већ се одлаже у врећу за изборни материјал заједно са неупотребљеним гласачким листићима.

Гласање са помагачем

Члан 97.

Бирач који услед неписмености, слабовидости, инвалидитета или неког другог разлога није у стању да сам попуни гласачки листић има право да гласа на бирачком мјесту уз помоћ помагача којег сам одреди да умјесто њега онако како му наложи попуни гласачки листић.

Право да гласа уз помоћ помагача којег сам одреди има и бирач који гласа ван бирачког мјеста, а који услед неписмености, слабовидости, инвалидитета или неког другог разлога није у стању да сам попуни гласачки листић.

Одржавање реда на бирачком мјесту

Члан 98.

Бирачки одбор је дужан да одржава ред на бирачком мјесту.

Ако се наруши ред на бирачком мјесту, бирачки одбор може да прекине гласање док се ред не успостави.

Ред на бирачком мјесту сматра се нарушеним нарочито онда када се на бирачком мјесту или непосредно испред бирачког мјеста:

- 1) задржавају лица која немају права и дужности у вези са спровођењем избора;
- 2) неовлашћено снимају и фотографишу дешавања на бирачком мјесту;
- 3) употребом мобилног телефона и других средстава за везу неовлашћено дају обавјештења о дешавањима на бирачком мјесту, а нарочито о томе која лица су изашла, односно нису изашла на изборе;
- 4) праве спискови бирача који су изашли или нису изашли на изборе ван службене евиденције у изводу из бирачког списка;
- 5) истичу симболи политичке странке и подносиоца проглашене изборне листе, као и други изборни пропагандни материјал.

Чланови бирачког одбора који су задужени за извод из бирачког списка могу на посебном листу папира да уписују цртицу за сваког бирача који је изашао на изборе и на тај начин воде евиденцију о излазности.

Ако се води евиденција о излазности на одређеном бирачком мјесту, подаци о броју бирача који су изашли на изборе морају бити доступни свим члановима бирачког одбора.

Бирачким мјестом, у смислу одредаба овог закона којим се уређује одржавање реда на бирачком мјесту, сматра се просторија у којој се обавља гласање, а ако се у једном објекту налази више просторија за гласање, бирачким мјестом сматра се цио тај објекат.

Завршетак гласања на бирачком мјесту

Члан 99.

Бирачки одбор обавјештава све бираче који се у време затварања бирачког мјеста затекну на њему или непосредно испред њега да могу да гласају.

Бирачки одбор одређује једног свог члана да утврди број бирача који су се затекли у вријеме када се бирачко мјесто затвара и редосљед по којем они гласају, да стане иза посљедњег затеченог бирача како би означио крај реда и да сачека да сви бирачи који су у реду гласају.

Гласање у посебним ситуацијама

Члан 100.

Када се услед елементарне непогоде, епидемије или других разлога гласање на појединим бирачким мјестима не може спровести по правилима овог закона а да се тиме не угрозе безбједност и здравље бирача, Републичка изборна комисија, пошто прибави мишљење од надлежних државних органа, прописује посебна правила по којима се образују бирачки одбори, врши примопредаја изборног материјала или спроводи гласање на тим бирачким мјестима.

Републичка изборна комисија ни у ком случају не може образовати бирачки одбор који има мање од три члана, нити може одступити од правила овог закона која се тичу: утврђивања исправности и потпуности изборног материјала, поступања када је изборни материјал непотпун или неисправан, уређења бирачког мјеста, провјере исправности гласачке кутије, гласања на бирачком мјесту, поучавања бирача, посебних јемстава тајности гласања и одржавања реда на бирачком мјесту.

4. Утврђивање резултата гласања на бирачком мјесту

Мјесто утврђивања резултата гласања

Члан 101.

Бирачки одбор утврђује резултате гласања на самом бирачком мјесту.

Ако се резултат гласања не може утврдити на самом бирачком мјесту а да се тиме не доведе у опасност безбједност и здравље чланова бирачког одбора и безбједност изборног материјала, Републичка изборна комисија може прописати да се изборни материјал премјести на друго мјесто и тамо утврди резултат гласања.

Ако се изборни материјал премјешта, бирачки одбор је дужан да на гласачкој кутији запечати отвор за убацивање гласачких листића, као и да неупотријебљене гласачке листиће и извод из бирачког списка стави у посебне коверте које печати.

Поступак утврђивања резултата гласања

Члан 102.

Бирачки одбор утврђује број бирача који су изашли на изборе пребројавањем бирача који су се потписали у извод из бирачког списка и напомена у изводу из бирачког списка о бирачима који су гласали ван бирачког мјеста.

Пошто утврди број бирача који су уписани у извод из бирачког списка и број бирача који су изашли на изборе, бирачки одбор пребројава неупотребљене гласачке листиће, а потом утврђује да ли је гласачка кутија све вријеме гласања била запечаћена и исправна, отвара гласачку кутију и провјерава да ли се у њој налази попуњен и потписан контролни лист.

Бирачки одбор разврстава све гласачке листиће који се налазе у гласачкој кутији на важеће и неважеће, а затим утврђује број неважећих гласачких листића.

Важеће гласачке листиће бирачки одбор разврстава према изборним листама и утврђује број гласова који је добила свака изборна листа.

Неважећи и важећи гласачки листић

Члан 103.

Неважећи гласачки листић је онај који није попуњен, на којем су заокружени редни бројеви испред двеју или више изборних листа, као и сваки други гласачки листић који је попуњен тако да се не може поуздано утврдити за коју је изборну листу бирач гласао.

Важећи гласачки листић је онај на којем је заокружен редни број испред назива једне изборне листе, као и гласачки листић који је попуњен тако да се са сигурношћу може закључити за кога је бирач гласао.

Записник о раду бирачког одбора

Члан 104.

Записник о раду бирачког одбора израђује се на прописаном обрасцу који се попуњава у шест примјерака.

У општинама и градовима у којима је на дан расписивања избора у службеној употреби језик националне мањине, поред обрасца записника о раду бирачког одбора који се штампа на српском језику ћириличким писмом, израђује

се и образац записника на језику и писму националне мањине, истим обликом и величином слова.

Први примјерак записника о раду бирачког одбора доставља се Републичкој изборној комисији, други локалној изборној комисији, трећи се истиче на бирачком мјесту на јавни увид, док се преостала три примјерка записника о раду бирачког одбора уручују представницима изборних листа које су освојиле највећи број гласова на бирачком мјесту.

Садржина записника о раду бирачког одбора

Члан 105.

Бирачки одбор у записник о раду бирачког одбора уноси: број бирача који су уписани у извод из бирачког списка, број бирача који су изашли на изборе, број гласачких листића који се налазе у гласачкој кутији, број неважећих гласачких листића, број важећих гласачких листића и број гласова који је добила свака изборна листа.

Записник о раду бирачког одбора садржи и друге чињенице значајне за ток и утврђивање резултата гласања на бирачком мјесту, укључујући податке о времену када је отворено и затворено бирачко мјесто, о провјери исправности гласачке кутије и попуњавању и потписивању контролног листа, о провјери да ли је гласачка кутија све вријеме била исправна и запечаћена и да ли је пронађен контролни лист, о евентуалном прекиду гласања и нарушавању реда на бирачком мјесту, као и примједбе чланова бирачког одбора.

Записник о раду бирачког одбора потписују чланови бирачког одбора, односно њихови замјеници.

Примопредаја изборног материјала након затварања бирачког мјеста

Члан 106.

Пошто утврди резултате гласања, бирачки одбор без одлагања, а најкасније у року од 12 часова од затварања бирачког мјеста доставља локалној изборној комисији први и други примјерак записника о раду бирачког одбора, образац записника о посматрачима рада бирачког одбора, извод из бирачког списка, запечаћене коверте у којима се налазе контролни лист, неупотребљени гласачки листићи, неважећи гласачки листићи и важећи гласачки листићи, као и други изборни материјал.

Изборни материјал предаје предсједник бирачког одбора или његов замјеник.

Изборни материјал примају најмање два члана локалне изборне комисије који су именовани на предлог различитих предлагача.

Примопредаји изборног материјала могу да присуствују сви чланови бирачког одбора.

Изборни материјал са бирачког мјеста у иностранству без одлагања се преноси у Републичку изборну комисију на начин на који се доставља дипломатска пошиљка.

Посебна јемства за представнике опозиционе изборне листе у бирачком одбору

Члан 107.

Члан, односно замјеник члана бирачког одбора који је именован на предлог опозиционе изборне листе има право да буде укључен у све

активности бирачког одбора, а нарочито да учествује у примопредаји изборног материјала, разврставању и пребројавању гласачких листића, попуњавању записника о раду бирачког одбора и контроли записника о раду бирачког одбора приликом примопредаје изборног материјала.

Предсједник бирачког одбора дужан је да подстиче чланове и замјенике чланова бирачког одбора који су именовани на предлог опозиционе изборне листе да посебно провјере одређене изборне радње, као што су: контрола исправности гласачке кутије, разврставање гласачких листића на важеће и неважеће и пребројавање гласова које су добиле изборне листе.

Када се одређују повјереници бирачког одбора за спровођење гласања ван бирачког мјеста, најмање један повјереник мора бити представник опозиционе изборне листе.

Ако за спровођење гласања у посебним ситуацијама Републичка изборна комисија прописује посебна правила за образовање бирачких одбора, тим посебним правилима мора бити предвиђено да се најмање трећина чланова бирачких одбора именује на предлог опозиционих изборних листа.

5. Утврђивање резултата избора

Контрола записника о раду бирачког одбора

Члан 108.

Приликом примопредаје изборног материјала након завршетка гласања представници бирачког одбора и локалне изборне комисије дужни су да изврше контролу записника о раду бирачког одбора и констатују евентуалне грешке у попуњавању записника, и о томе сачине извјештај.

Ако је приликом контроле записника о раду бирачког одбора вршен увид у изборни материјал, у извештај о контроли записника о раду бирачког одбора уноси се чињенично стање утврђено увидом у изборни материјал.

У извештају о контроли записника о раду бирачког одбора констатује се да ли постоје примедбе чланова бирачког одбора и посматрача рада бирачког одбора.

Записнике о раду бирачких одбора који су спроводили гласање у иностранству контролише и исправља Републичка изборна комисија.

Републичка изборна комисија све записнике о раду бирачког одбора објављује на веб-презентацији, а ако је исправљена грешка у попуњавању записника о раду бирачког одбора, објављује се и рјешење о исправљању записника о раду бирачког одбора.

Поступање са лаким грешкама

Члан 109.

Ако у записнику о раду бирачког одбора постоје очигледне омашке у попуњавању тог записника (лаке грешке), локална изборна комисија на основу извјештаја о контроли записника о раду бирачког одбора доноси рјешење о исправљању записника о раду бирачког одбора.

Лаке грешке су:

- 1) ако у записнику о раду бирачког одбора није забиљежен или је погрешно забиљежен број бирача који су уписани у извод из бирачког списка;
- 2) ако у записнику о раду бирачког одбора није забиљежен број бирача који је изашао на изборе, а остали резултати су логичко-рачунски исправни;

3) ако је у записнику о раду бирачког одбора забиљежен број бирача који је изашао на изборе већи од броја уписаних бирача у извод из бирачког списка, а остали резултати су логичко-рачунски исправни;

4) ако у записнику о раду бирачког одбора није забиљежен укупан број гласачких листића у гласачкој кутији, а остали резултати су логичко-рачунски исправни;

5) ако у записнику о раду бирачког одбора није забиљежен број важећих гласачких листића, а збир броја неважећих гласачких листића и броја гласова које је појединачно добила свака изборна листа једнак је броју гласачких листића који се налазе у гласачкој кутији.

Поступање са тешким грешкама

Члан 110.

Ако у записнику о раду бирачког одбора постоје грубе логичко-рачунске грешке (тешке грешке), представници бирачког одбора и локалне изборне комисије дужни су да приликом контроле записника о раду бирачког одбора изврше и увид у изборни материјал.

Локална изборна комисија на основу извјештаја о контроли записника о раду бирачког одбора доноси рјешење о исправљању записника о раду бирачког одбора, рјешење којим констатује да се на одређеном бирачком мјесту не могу утврдити резултати гласања или рјешење којим поништава гласање на бирачком мјесту по службеној дужности.

Тешке грешке су нарочито:

1) ако је у записнику о раду бирачког одбора број гласачких листића у гласачкој кутији већи од броја бирача који су изашли на изборе;

2) ако у записнику о раду бирачког одбора збир броја гласова које је појединачно добила свака изборна листа није једнак броју важећих гласачких листића, а збир броја неважећих гласачких листића и броја важећих гласачких листића једнак је броју гласачких листића који се налазе у гласачкој кутији;

3) ако је у записнику о раду бирачког одбора збир броја неважећих гласачких листића и бројева гласова које је појединачно добила свака изборна листа већи од броја бирача који су уписани у извод из бирачког списка;

4) ако број важећих гласачких листића који је забиљежен у записнику о раду бирачког одбора није једнак збиру броја гласова које је појединачно добила свака изборна листа, а збир броја неважећих гласачких листића и броја гласова које је појединачно добила свака изборна листа једнак је броју гласачких листића који се налазе у гласачкој кутији;

5) ако у записнику о раду бирачког одбора није забиљежен број неважећих гласачких листића, а збир броја гласова које је појединачно добила свака изборна листа једнак је или мањи од броја гласачких листића који се налазе у гласачкој кутији;

6) ако број неважећих гласачких листића који је забиљежен у записнику о раду бирачког одбора није једнак разлици броја гласачких листића који се налазе у гласачкој кутији и броја важећих гласачких листића, а збир броја гласова које је појединачно добила свака изборна листа једнак је или мањи од броја гласачких листића који се налазе у гласачкој кутији.

**Контрола записника о раду бирачког одбора коју врше
чланови и замјеници чланова Републичке изборне комисије и
локалних изборних комисија**

Члан 111.

Члан и замјеник члана Републичке изборне комисије и локалне изборне комисије има право да у року од 48 часова од завршетка гласања изврши увид у изборни материјал са сваког бирачког мјеста и да провјери да ли је гласао бирач који му достави своју адресу, ЈМБГ и писмену сагласност за ту провјеру.

**Захтјев за контролу записника о раду бирачког одбора по
узорку**

Члан 112.

На захтјев који се подноси у року од 48 часова од затварања бирачких мјеста, Републичка изборна комисија одређује да локална изборна комисија увидом у изборни материјал изврши контролу записника о раду бирачких одбора са највише 5% бирачких мјеста на територији локалне изборне комисије.

Захтјев за контролу записника о раду бирачког одбора по узорку могу поднијети проглашена опозициона изборна листа која је према прелиминарним резултатима избора освојила више од 2% гласова и проглашена опозициона мањинска изборна листа која је према прелиминарним резултатима избора освојила више од 1% гласова.

Ако је захтијевана контрола записника о раду бирачких одбора по узорку за више од 5% бирачких мјеста, контрола записника о раду бирачких одбора врши се на оним бирачким мјестима на којима је уписано највише бирача.

Против рјешења којим је одбијен или одбачен захтјев за контролу записника о раду бирачког одбора по узорку подносилац захтјев а може поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 48 часова од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Против рјешења којим је усвојен захтјев за контролу записника о раду бирачког одбора по узорку подносилац проглашене изборне листе може поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 48 часова од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Контрола записника о раду бирачког одбора по узорку

Члан 113.

О извршеној контроли записника о раду бирачких одбора локална изборна комисија сачињава извјештај и објављује га на веб-презентацији.

Ако се на основу контроле записника о раду бирачких одбора у погледу броја гласова који је добила одређена изборна листа утврди да постоји укупно одступање између садржине изборног материјала и записника о раду бирачког одбора веће од 10% на свим контролисаним бирачким мјестима са територије локалне изборне комисије, Републичка изборна комисија одређује да се изврши контрола записника о раду бирачких одбора са још 5% бирачких мјеста.

Ако се након додатне контроле записника о раду бирачких одбора у погледу броја гласова који је добила одређена изборна листа утврди да постоји укупно одступање између садржине изборног материјала и записника о раду бирачког одбора веће од 10% на свим контролисаним бирачким мјестима са територије локалне изборне комисије, Републичка изборна комисија одређује

да се изврши контрола записника о раду бирачког одбора са свих бирачких мјеста на територији локалне изборне комисије.

Контрола записника о раду бирачких одбора по узорку завршава се када Републичка изборна комисија усвоји извештај локалне изборне комисије којим се констатује да на контролисаном узорку не постоји одступање између садржине изборног материјала и записника о раду бирачких одбора веће од 10%, односно извештај о резултатима контроле свих бирачких мјеста са територије локалне изборне комисије.

Правне посљедице контроле записника о раду бирачког одбора

Члан 114.

Ако је приликом контроле записника о раду бирачког одбора коју врше чланови и замјеници чланова Републичке изборне комисије и локалних изборних комисија, као и приликом контроле записника о раду бирачког одбора по узорку констатовано да се не слажу садржина изборног материјала и записник о раду бирачког одбора, локална изборна комисија доноси рјешење о исправљању записника о раду бирачког одбора.

Ако је приликом контроле записника о раду бирачког одбора коју врше чланови и замјеници чланова Републичке изборне комисије и локалних изборних комисија, као и приликом контроле записника о раду бирачког одбора по узорку констатовано да постоји неправилност која је разлог да се гласање на бирачком мјесту поништи по службеној дужности, локална изборна комисија доноси рјешење којим поништава гласање на бирачком мјесту.

Ако постоји основана сумња да је велико неслагање између садржине изборног материјала и записника о раду бирачког одбора посљедица свјесне и намјерне активности која је усмјерена на то да се утврди неистинит резултат избора, Републичка изборна комисија је дужна да против чланова бирачког одбора поднесе кривичну пријаву надлежном јавном тужилаштву.

Немогућност да се утврде резултати гласања на бирачком мјесту

Члан 115.

Локална изборна комисија по службеној дужности доноси рјешење којим констатује да се на одређеном бирачком мјесту не могу утврдити резултати гласања:

- 1) ако гласање на том бирачком мјесту није одржано или ако је прекинуто, а није настављено;
- 2) ако не добије записник о раду бирачког одбора;
- 3) ако достављени записник о раду бирачког одбора нису потписала најмање три члана бирачког одбора;
- 4) ако постоје грубе логичко-рачунске грешке у попуњавању записника о раду бирачког одбора које се нису могле отклонити ни након увида у цјелокупни изборни материјал са бирачког мјеста.

Рјешење којим се констатује да се на бирачком мјесту у иностранству не могу утврдити резултати гласања доноси Републичка изборна комисија.

Рјешење којим се констатује да се на бирачком мјесту не могу утврдити резултати гласања објављује се на веб-презентацији.

Против рјешења којим се по службеној дужности констатује да се на бирачком мјесту не могу утврдити резултати гласања подносилац проглашене изборне листе и бирач који је уписан у извод из бирачког списка на том бирачком мјесту могу поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 72 часа од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Поништавање гласања на бирачком мјесту по службеној дужности

Члан 116.

Локална изборна комисија по службеној дужности доноси рјешење којим поништава гласање на бирачком мјесту ако утврди:

- 1) да је број гласачких листића у гласачкој кутији већи од броја бирача који су изашли на изборе;
- 2) да је бирачки одбор омогућио да гласа лице које није уписано у извод из бирачког списка;
- 3) да у гласачкој кутији нема контролног листа, односно да контролни лист није попуњен или да га није потписао први бирач и бар један члан бирачког одбора;
- 4) да је збир броја неупотребљених гласачких листића и броја гласачких листића у гласачкој кутији већи од броја гласачких листића које је примио бирачки одбор.

Рјешење којим се по службеној дужности поништава гласање на бирачком мјесту у иностранству доноси Републичка изборна комисија.

Рјешење којим се по службеној дужности поништава гласање на бирачком мјесту објављује се на веб-презентацији.

Против рјешења којим се по службеној дужности поништава гласање на бирачком мјесту подносилац проглашене изборне листе и бирач који је уписан у извод из бирачког списка на том бирачком мјесту могу поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 72 часа од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Понављање гласања

Члан 117.

Гласање на бирачком мјесту се понавља ако је констатовано да се на том бирачком мјесту не могу утврдити резултати гласања или ако је гласање на том бирачком мјесту поништено.

Рјешење о спровођењу поновног гласања на бирачком мјесту Републичка изборна комисија доноси у року од три дана од дана када је на веб-презентацији објављено рјешење којим је констатовано да се на том бирачком мјесту не могу утврдити резултати гласања, односно рјешење којим је гласање на том бирачком мјесту поништено.

Ако је против рјешења којим је констатовано да се на бирачком мјесту не могу утврдити резултати гласања, односно рјешења којим је гласање на бирачком мјесту поништено поднијето правно средство, рок за доношење рјешења о спровођењу поновног гласања на том бирачком мјесту рачуна се од дана када је Републичкој изборној комисији достављена одлука по правном средству.

Поновно гласање спроводи се у року од десет дана од дана доношења рјешења о спровођењу поновног гласања.

Бирачки одбор за спровођење поновног гласања

Члан 118.

Локална изборна комисија именује нови бирачки одбор за спровођење поновног гласања.

Ако на бирачком мјесту на којем се понавља гласање подносилац проглашене изборне листе није предложио члана, односно замјеника члана бирачког одбора у проширеном саставу, има право да их предложи за спровођење поновног гласања.

Збирни извјештај о резултатима гласања

Члан 119.

Локална изборна комисија у року од 96 часова од затварања бирачких мјеста доноси за сва бирачка мјеста која се налазе на њеној територији и без одлагања доставља Републичкој изборној комисији збирни извјештај о резултатима гласања који садржи број бирача уписаних у бирачки списак, број бирача који је изашао на изборе, број гласачких листића који се налазе у гласачким кутијама, број неважећих гласачких листића, број важећих гласачких листића и број гласова које је добила свака изборна листа.

Збирни извјештај о резултатима гласања у иностранству доноси Републичка изборна комисија.

Ако је поднијето правно средство због неправилности током спровођења гласања на бирачком мјесту и ако је поднијето правно средство против рјешења којим се констатује да се на бирачком мјесту не могу утврдити резултати гласања, односно рјешења којим се поништава гласање на бирачком мјесту, рок за доношење и достављање збирног извјештаја о резултатима гласања рачуна се од дана када су локалној изборној комисији достављене одлуке о свим поднијетим правним средствима.

Ако се на појединим бирачким мјестима спроводи поновно гласање, рок за доношење и достављање збирног извештаја о резултатима гласања рачуна се од затварања бирачког мјеста на којем је најкасније поновљено гласање, односно од дана када су локалној изборној комисији достављене одлуке о свим евентуално поднијетим правним средствима у вези са поновним гласањем.

Ако је поднијет захтјев да се изврши контрола записника о раду бирачког одбора по узорку, рок за доношење и достављање збирног извјештаја о резултатима гласања рачуна се од завршетка контроле записника о раду бирачког одбора.

Против збирног извјештаја о резултатима гласања подносилац проглашене изборне листе и бирач који је уписан у бирачки списак на бирачком мјесту које се налази на територији локалне изборне комисије могу поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 72 часа од објављивања збирног извјештаја на веб-презентацији.

Против збирног извјештаја о резултатима гласања у иностранству подносилац проглашене изборне листе и бирач који је уписан у бирачки списак на бирачком мјесту у иностранству могу поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 72 часа од објављивања збирног извјештаја на веб-презентацији.

Поништење збирног извјештаја о резултатима гласања по службеној дужности

Члан 120.

Ако нађе да локална изборна комисија није утврдила резултате гласања у складу са одредбама овог закона, Републичка изборна комисија по службеној дужности доноси рјешење којим поништава збирни извјештај о резултатима гласања.

Ако локална изборна комисија не донесе благовремено збирни извјештај о резултатима гласања или ако се поништи збирни извјештај о резултатима гласања, Републичка изборна комисија може преузети цјелокупни изборни материјал и донијети збирни извјештај о резултатима гласања ако природа ствари то дозвољава и ако утврђено чињенично стање пружа поуздан основ за то.

Укупан извјештај о резултатима избора

Члан 121.

Републичка изборна комисија у року од 96 часова од пријема свих збирних извјештаја о резултатима гласања доноси и објављује за сва бирачка мјеста укупан извештај о резултатима избора који садржи број бирача уписаних у бирачки списак, број бирача који је изашао на изборе, број бирача који су гласали, број неважећих гласачких листића, број важећих гласачких листића, број гласова које је добила свака изборна листа и број мандата који је добила свака изборна листа.

Број бирача који су гласали утврђује се на основу броја гласачких листића који се налазе у гласачким кутијама.

Ако је поднијето правно средство против збирног извјештаја о резултатима гласања, рок за доношење и објављивање укупног извјештаја о резултатима избора рачуна се од дана када је Републичкој изборној комисији достављена одлука по правном средству.

Против укупног извјештаја о резултатима избора подносилац проглашене изборне листе и бирач могу поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 72 часа од објављивања укупног извјештаја на веб-презентацији.

Објављивање извјештаја о резултатима избора

Члан 122.

Републичка изборна комисија на веб-презентацији објављује резултате гласања за свако бирачко мјесто и све збирне извјештаје о резултатима гласања.

Укупан извјештај о резултатима избора објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Статистичка обрада података

Члан 123.

Статистичка обрада података обухвата унос резултата гласања из записника о раду бирачких одбора у базу резултата избора са свих бирачких мјеста, логичко-рачунску контролу резултата унијетих у записнике о раду бирачких одбора и израду извјештаја за потребе Републичке изборне комисије и локалних изборних комисија.

Републички орган надлежан за послове статистике одређује лица која у сједишту Републичке изборне комисије и локалних изборних комисија врше послове статистичке обраде података.

Подносилац проглашене изборне листе може Републичкој изборној комисији пријавити лице које има право да присуствује статистичкој обради података у Републичкој изборној комисији и локалним изборним комисијама.

Одмах пошто се статистички обраде, подаци о резултатима гласања на бирачким мјестима се објављују на веб-презентацији, почев од података са првог обрађеног бирачког мјеста, закључно са објављивањем укупних резултата избора.

Републичка изборна комисија на седници утврђује прелиминарне резултате избора за сва бирачка мјеста која су обрађена у року од 24 часа од затварања бирачких мјеста.

Републичка изборна комисија прописује правила о статистичкој обради података.

6. Прекид изборних радњи

Разлог за прекид изборних радњи

Члан 124.

Републичка изборна комисија по службеној дужности доноси рјешење о прекиду изборних радњи када услед ратног стања и ванредног стања или проглашене ванредне ситуације за територију Републике Србије није могуће спровести изборе или је то знатно отежано.

Рјешење о прекиду изборних радњи производи правно дејство даном његовог објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Посљедице прекида изборних радњи

Члан 125.

Прекидом изборних радњи престају да теку сви рокови за вршење изборних радњи.

Док траје прекид изборних радњи органи за спровођење избора не могу да предузимају никакве радње у изборном поступку.

Правно дејство изборне радње која се предузима док траје прекид изборних радњи може наступити тек када се настави изборни поступак.

Изузетно, док траје прекид изборних радњи бирачи могу потписивати изјаве да подржавају изборну листу.

Настављање изборних радњи

Члан 126.

Када престану разлози за прекид изборних радњи, Републичка изборна комисија по службеној дужности доноси рјешење о настављању изборних радњи и објављује га у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Рокови који су усљед прекида изборних радњи престали да теку настављају да теку од дана када је рјешење о настављању изборних радњи објављено у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Предлог за прекид, односно настављање изборних радњи

Члан 127.

Предлог за прекид, односно настављање изборних радњи може поднијети политичка странка и подносилац проглашене изборне листе.

О предлогу за прекид, односно настављање изборних радњи Републичка изборна комисија је дужна да донесе и објави одлуку у року од 24 часа од његовог пријема.

VI. РАСПОДЈЕЛА, ДОДЈЕЉИВАЊЕ И ПРЕСТАНАК МАНДАТА

Изборни цензус

Члан 128.

У расподјели мандата могу учествовати само изборне листе које су добиле најмање 3% гласова од броја бирача који су гласали.

Ако ниједна изборна листа није добила 3% гласова од броја бирача који су гласали, онда све изборне листе које су добиле гласове могу учествовати у расподјели мандата.

Систем највећег количника

Члан 129.

Мандати се расподјељују тако што се укупан број гласова који је добила изборна листа која учествује у расподјели мандата подијели сваким бројем од један до 250.

Добијени количници разврставају се по величини тако да изборној листи припада онолико мандата колико има својих количника међу 250 највећих количника свих изборних листа које учествују у расподјели.

Ако двије или више изборних листа добију исте количнике на основу којих се расподјељује мандат, предност има изборна листа која је добила већи број гласова.

Ако одређеној изборној листи припада више мандата него што има кандидата за народне посланике, мандат који се не додијели тој изборној листи додјељује се изборној листи којој припада сљедећи највећи количник за који није додијељен мандат.

Додјељивање мандата

Члан 130.

Републичка изборна комисија у року од десет дана од дана објављивања укупног извјештаја о резултатима избора рјешењем додјељује мандате кандидатима за народне посланике по њиховом редосљеду на изборној листи, почев од првог кандидата са изборне листе и издаје увјерења о избору за народног посланика.

Престанак мандата

Члан 131.

Народном посланику престаје мандат када се потврде мандати за двије трећине народних посланика из наредног сазива Народне скупштине.

Пре него што се потврде мандати за двије трећине народних посланика из наредног сазива Народне скупштине, народном посланику мандат престаје:

- 1) ако умре;
- 2) ако је правноснажном судском одлуком потпуно лишен пословне способности, односно ако је правноснажном судском одлуком о дјелимичном лишењу пословне способности утврђено да је неспособан да врши изборно право;
- 3) ако је правноснажном судском одлуком осуђен на казну затвора у трајању од најмање шест мјесеци;
- 4) ако је преузео функцију која је по Уставу и закону неспојива с функцијом народног посланика;
- 5) ако је изгубио држављанство Републике Србије;
- 6) ако поднесе оставку.

Народном посланику мандат престаје када наступи случај који представља разлог за престанак мандата.

Оставка народног посланика

Члан 132.

Оставка народног посланика подноси се у писменој форми, а потпис подносиоца мора бити овјерен у складу са законом којим се уређује овјеравање потписа.

Оставка се лично подноси Народној скупштини у року од три дана од дана овјере потписа подносиоца.

Оставка је пуноважна само ако је потпис народног посланика овјерен након што му је потврђен мандат.

Оставка се не може опозвати.

Народном посланику мандат престаје оног дана када поднесе оставку.

Констатовање да је престао мандат

Члан 133.

Народна скупштина констатује да је народном посланику престао мандат одмах након што прими обавјештење о разлозима за престанак мандата, на сједници која је у току, односно на првој наредној сједници.

Попуњавање упражњеног посланичког мјеста

Члан 134.

Мандат који престане народном посланику прије него што се потврде мандати за двије трећине народних посланика из наредног сазива Народне скупштине додјељује се рјешењем првом наредном кандидату са исте изборне листе којем није био додијељен мандат народног посланика у року од седам дана од дана када је констатовано да је престао мандат.

Ако на изборној листи нема кандидата којима није додијељен мандат, упражњено посланичко мјесто се попуњава тако што се мандат додјељује првом кандидату са друге изборне листе која има сљедећи највећи количник за који није био додијељен мандат народног посланика.

Попуњавање упражњеног посланичког мјеста са коалиционе изборне листе

Члан 135.

Мандат који народном посланику са коалиционе изборне листе престане прије него што се потврде мандати за двије трећине народних посланика из наредног сазива Народне скупштине, додјељује се првом слједећем кандидату исте политичке странке на тој изборној листи којем није био додијељен мандат народног посланика.

Ако на изборној листи нема кандидата исте политичке странке којем није додијељен мандат, упражњено посланичко мјесто се попуњава тако што се мандат додјељује првом следећем кандидату са изборне листе којем није био додијељен мандат уколико коалиционим споразумом није предвиђено да се у таквом случају мандат додјељује првом следећем кандидату одређене политичке странке којем није био додијељен мандат народног посланика.

Поновно додјељивање мандата народном посланику

Члан 136.

Народни посланик који је поднео оставку да би преузео функцију члана Владе може по престанку функције члана Владе поднети захтјев да му се поново додијели мандат у истом сазиву Народне скупштине ако постоји упражњено посланичко мјесто које припада изборној листи са које је изабран.

VII. ПОСЕБНА ПРАВИЛА ЗА ИЗБОРНЕ ЛИСТЕ НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА

Изборна листа националне мањине

Члан 137.

Изборном листом националне мањине у смислу овог закона сматра се она изборна листа за коју је Републичка изборна комисија утврдила да је основни циљ њеног подношења представљање и заступање интереса националне мањине, као и заштита и побољшање права припадника националне мањине, у складу са међународним правним стандардима.

Републичка изборна комисија посебним рјешењем утврђује да изборна листа има положај изборне листе националне мањине у смислу овог закона истовремено када је проглашава, а на предлог подносиоца изборне листе који мора бити поднијет заједно са изборном листом.

Републичка изборна комисија може да затражи мишљење надлежног националног савјета националне мањине о томе да ли одређена изборна листа може имати положај изборне листе националне мањине.

Подносилац изборне листе националне мањине може бити само политичка странка националне мањине или коалиција коју чине искључиво политичке странке националних мањина.

Забрана да се изигра закон

Члан 138.

Републичка изборна комисија рјешењем одбија предлог да се одређеној изборној листи утврди да има положај изборне листе националне мањине ако је носилац листе или кандидат за народног посланика на тој изборној листи лице за које је општепознато да је члан друге политичке странке која није политичка странка националне мањине или ако се утврде друге околности које несумњиво указују на намјеру да се изигра закон.

**Положај изборне листе националне мањине приликом
кандидовања**

Члан 139.

Републичка изборна комисија може прогласити изборну листу националне мањине ако подносилац изборне листе достави 5.000 овјерених изјава бирача да подржавају изборну листу.

**Положај изборне листе националне мањине приликом
расподјеле мандата**

Члан 140.

Изборна листа националне мањине учествује у расподјели мандата и онда када добије мање од 3% гласова од броја бирача који су гласали.

Када се расподјељују мандати применом система највећег количника, количници изборних листа националних мањина које су освојиле мање од 3% гласова увећавају се за 35%.

**VIII. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОДНОСИЛАЦА ПРОГЛАШЕНИХ
ИЗБОРНИХ ЛИСТА И КАНДИДАТА СА ПРОГЛАШЕНИХ
ИЗБОРНИХ ЛИСТА**

**Право подносиоца проглашене изборне листе на
представљање**

Члан 141.

Подносиоци проглашених изборних листа и кандидати са проглашених изборних листа имају право да буду бесплатно и једнако представљени у програмима јавних медијских сервиса на начин прописан овим законом.

Обезбјеђивање представљања подносиоца изборне листе

Члан 142.

Јавни медијски сервиси су дужни да у свом програму свим подносиоцима проглашених изборних листа и кандидатима са проглашених изборних листа обезбиједи да представе своје изборне програме бесплатно и без дискриминације.

**Непристрасност у представљању подносилаца проглашених
изборних листа**

Члан 143.

Јавни медијски сервиси су дужни да у програмским садржајима намијењеним представљању обезбиједи подносиоцима проглашених изборних листа и кандидатима са проглашених изборних листа услове за непристрасно, правично и уравнотежено представљање.

**Споразум о броју и трајању емисија за представљање
подносилаца проглашених изборних листа**

Члан 144.

По два представника републичког јавног медијског сервиса, Владе и политичких странака које имају народне посланике споразумом утврђују број и трајање емисија за представљање подносилаца проглашених изборних листа.

Споразум о броју и трајању емисија за представљање подносилаца проглашених изборних листа закључује се најкасније пет дана од дана када је

одлука о расписивању избора ступила на снагу и без одлагања се објављује на веб-презентацији.

Републички јавни медијски сервис уз учешће представника Владе, политичких странака које имају народне посланике и подносилаца проглашених изборних листа утврђује правила за представљање подносилаца проглашених изборних листа, изборних програма и кандидата за народне посланике.

Надзорни одбор за изборну кампању

Члан 145.

У спровођењу избора општи надзор над поступцима политичких странака, подносилаца проглашених изборних листа, кандидата за народне посланике и јавних медијских сервиса у току изборних активности спроводи Надзорни одбор за изборну кампању (у даљем тексту: Надзорни одбор).

Надзорни одбор има десет чланова, које именује Народна скупштина, од којих половину на предлог Владе, а половину на предлог посланичких група у Народној скупштини из реда истакнутих јавних радника.

Чланови Надзорног одбора не могу бити чланови органа политичких странака.

Предсједника Надзорног одбора бирају између себе чланови Надзорног одбора тајним гласањем.

Надлежност Надзорног одбора

Члан 146.

Надзорни одбор:

1) прати предизборне активности и указује на евентуалне неправилности у поступању политичких странака, кандидата и других учесника у изборном поступку;

2) контролише поступање јавних медијских сервиса у примјени одредаба овог закона које се односе на обезбјеђивање услова за непристрасно, правично и уравнотежено представљање подносилаца проглашених изборних листа и кандидата са проглашених изборних листа;

3) предлаже мјере за поштовање једнакости кандидата у излагању њихових програма;

4) обраћа се јавности ради заштите моралног интегритета личности кандидата;

5) упозорава на поступке политичких странака, кандидата и средстава јавног обавјештавања којима се омета изборна кампања и угрожава једнакост права свих кандидата;

6) доноси свој пословник.

Ако било који учесник у изборној кампањи својим понашањем позива на насиље, шири националну, вјерску или расну мржњу или подстиче на неравноправност полова, Надзорни одбор без одлагања даје иницијативу за покретање поступка пред надлежним државним органима.

Ако се споразум о броју и трајању емисија за представљање подносилаца проглашених изборних листа не закључи у предвиђеном року, Надзорни одбор утврђује број и трајање емисија за представљање подносилаца проглашених изборних листа.

Средства за рад Надзорног одбора обезбјеђују се у буџету Републике Србије.

Услове за рад Надзорног одбора обезбјеђује Народна скупштина.

IX. ЗАШТИТА ИЗБОРНОГ ПРАВА

Правна средства у спровођењу избора

Члан 147.

Правна средства у спровођењу избора су захтјев за поништавање гласања на бирачком мјесту, приговор и жалба.

Захтјев за поништавање гласања на бирачком мјесту

Члан 148.

Подносилац проглашене изборне листе има право да у року од 72 часа од затварања бирачког мјеста поднесе захтјев за поништавање гласања на бирачком мјесту због неправилности током спровођења гласања.

Бирач може у року од 72 часа од затварања бирачког мјеста поднијети захтјев за поништавање гласања на бирачком мјесту на којем је уписан у извод из бирачког списка ако га је бирачки одбор неосновано спријечио да гласа или ако му је на бирачком мјесту повређено право на слободно и тајно гласање.

О захтјеву за поништавање гласања на бирачком мјесту одлучује локална изборна комисија, а о захтјеву за поништавање гласања на бирачком мјесту у иностранству одлучује Републичка изборна комисија.

Орган надлежан за одлучивање о захтјеву за поништавање гласања на бирачком мјесту дужан је да у року од 72 часа од пријема тог захтјева донесе рјешење по том захтјеву и објави га на веб-презентацији.

Садржина захтјева за поништавање гласања на бирачком мјесту

Члан 149.

Захтјев за поништавање гласања на бирачком мјесту мора да буде разумљив и да садржи све оно што је потребно да би по њему могло да се поступи, а нарочито:

- 1) означење органа који је надлежан да одлучи по захтјеву;
- 2) име, презиме, ЈМБГ, мјесто и адресу пребивалишта, број телефона и адресу за пријем електронске поште бирача ако је подносилац захтјева бирач;
- 3) назив проглашене изборне листе, назив подносиоца проглашене изборне листе и име, презиме, ЈМБГ, мјесто и адресу пребивалишта, број телефона и адресу за пријем електронске поште лица које је овлашћено да заступа подносиоца проглашене изборне листе ако захтјев подноси подносилац проглашене изборне листе;
- 4) потпис подносиоца захтјева;
- 5) предмет захтјева, а нарочито тачно означење бирачког мјеста (назив општине, односно града у којем се налази бирачко мјесто и број бирачког мјеста) и тачан опис радње уз назначење ко је и када ту радњу предузео;
- 6) чињенице на којима се заснива захтјев;
- 7) доказе.

Ако је захтјев за поништавање гласања неразумљив или непотпун, орган надлежан да о том захтјеву одлучи доноси рјешење којим га одбацује.

Општа правила о праву на приговор

Члан 150.

Подносилац проглашене изборне листе има право да поднесе приговор против донијете одлуке, против предузете радње и због пропуштања да се донесе одлука, односно предузме радња у спровођењу избора, ако овим законом није предвиђено другачије.

Приговор се не може поднијети против одлуке, радње или пропуштања да се донесе одлука, односно предузме радња за које је предвиђено друго правно средство.

Подносилац изборне листе, политичка странка, посланичка група, кандидат за народног посланика, бирач и лице чије је име у називу изборне листе или подносиоца изборне листе могу поднијети приговор када је то прописано овим законом.

Садржина приговора

Члан 151.

Приговор мора да буде разумљив и да садржи све оно што је потребно да би по њему могло да се поступи, а нарочито:

- 1) означавање да се приговор подноси Републичкој изборној комисији;
- 2) име, презиме, ЈМБГ, мјесто и адресу пребивалишта, број телефона и адресу за пријем електронске поште подносиоца приговора ако је подносилац приговора физичко лице;
- 3) назив и сједиште подносиоца приговора и име, презиме, ЈМБГ, мјесто и адресу пребивалишта, број телефона и адресу за пријем електронске поште лица које је овлашћено да заступа подносиоца приговора ако је подносилац приговора правно лице;
- 4) назив проглашене изборне листе, назив подносиоца проглашене изборне листе и име, презиме, ЈМБГ, мјесто и адресу пребивалишта, број телефона и адресу за пријем електронске поште лица које је овлашћено да заступа подносиоца проглашене изборне листе ако приговор подноси подносилац проглашене изборне листе;
- 5) потпис подносиоца приговора;
- 6) предмет приговора, а нарочито тачан назив одлуке уз означавање доносиоца, датум доношења и број под којим је заведена одлука ако се приговором оспорава одлука, односно тачан опис радње уз назначење ко је и када ту радњу предузео ако се приговором оспорава радња у изборном поступку;
- 7) чињенице на којима се заснива приговор;
- 8) доказе.

Ако је приговор неразумљив или непотпун, Републичка изборна комисија доноси рјешење којим га одбацује.

Рок за подношење приговора

Члан 152.

Приговор се може поднијети у року од 72 часа од објављивања одлуке, односно предузимања радње коју подносилац сматра неправилном, ако другачије није одређено овим законом.

Приговор због тога што у року који је прописан законом или подзаконским актом Републичке изборне комисије није донијета одлука, односно предузета радња може се поднијети у року од 72 часа од истека рока у којем је одлука требало да буде донијета, односно у којем је радња требало да буде предузета, ако другачије није одређено овим законом.

Надлежност за одлучивање по приговору

Члан 153.

О приговору одлучује Републичка изборна комисија.

Републичка изборна комисија је дужна да у року од 72 часа од пријема приговора донесе и објави рјешење о приговору.

Приговор и рјешење о приговору Републичка изборна комисија објављује на веб-презентацији.

Приговор против рјешења којим је одлучено о захтјеву за поништавање гласања на бирачком мјесту

Члан 154.

Против рјешења којим је одбачен или одбијен захтјев за поништавање гласања на бирачком мјесту подносилац захтјева може поднети приговор Републичкој изборној комисији у року од 72 часа од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Приговор због тога што у прописаном року није донијета одлука о захтјеву за поништавање гласања на бирачком мјесту може се поднијети у року од 72 часа од истека рока у којем је требало да буде донијета одлука о том захтјеву.

Против рјешења којим је усвојен захтјев за поништавање гласања на бирачком мјесту подносилац проглашене изборне листе може поднијети приговор Републичкој изборној комисији у року од 72 часа од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Против рјешења о захтјеву за поништавање гласања на бирачком мјесту приговор се подноси преко локалне изборне комисије, која је дужна да у року од 72 часа од пријема приговора достави Републичкој изборној комисији приговор и све списе тог предмета.

Републичка изборна комисија доноси рјешење по приговору у року од 72 часа од пријема приговора са списима и објављује га на веб-презентацији.

Одлуке Републичке изборне комисије по приговору

Члан 155.

Ако Републичка изборна комисија усвоји приговор, она поништава одлуку донијету у спровођењу избора, односно радњу предузету у спровођењу избора.

Када нађе да одлуку против које је поднијет приговор треба поништити, Републичка изборна комисија може донијети другу одлуку умјесто поништене.

Када нађе да рјешење којим је одлучено о захтјеву за поништење гласања на бирачком мјесту треба поништити, Републичка изборна комисија може мериторно одлучити по захтјеву за поништење гласања на бирачком мјесту ако природа ствари то дозвољава и ако утврђено чињенично стање пружа поуздан основ за то.

Жалба против решења Републичке изборне комисије којим је одлучено по приговору

Члан 156.

Против рјешења Републичке изборне комисије којим је одбачен или одбијен приговор подносилац приговора може поднијети жалбу Управном суду у року од 72 часа од објављивања тог рјешења на веб-презентацији.

Жалба због тога што у прописаном року није донета одлука о приговору може се поднети у року од 72 часа од истека рока у којем је требало да буде донијета одлука о приговору.

Против рјешења Републичке изборне комисије којим је усвојен приговор подносилац проглашене изборне листе, подносилац изборне листе, политичка странка, посланичка група, кандидат за народног посланика, бирач и лице чије је име у називу изборне листе или подносиоца изборне листе могу поднијети жалбу Управном суду у року од 72 часа од објављивања тог рјешења на веб-презентацији ако им је тиме што је усвојен приговор непосредно повријеђен правни интерес.

Поступање по жалби

Члан 157.

Републичка изборна комисија дужна је да у року од 24 часа од пријема жалбе достави Управном суду жалбу и све списе тог предмета.

Управни суд доноси одлуку по жалби у року од 72 часа од пријема жалбе са списима.

Одлуку донијету у поступку по жалби Управни суд доставља подносиоцу жалбе преко Републичке изборне комисије.

Одлуке Управног суда по жалби

Члан 158.

Ако Управни суд усвоји жалбу, он поништава одлуку донијету у спровођењу избора, односно радњу предузету у спровођењу избора.

Када нађе да одлуку против које је поднијета жалба треба поништити, Управни суд може мериторно одлучити по приговору ако природа ствари то дозвољава и ако утврђено чињенично стање пружа поуздан основ за то.

Одлука Управног суда којом је мериторно одлучено по приговору у свему замјењује поништену одлуку.

Одлука донијета у поступку по жалби је правноснажна и против ње се не могу поднијети ванредна правна средства предвиђена законом којим се уређује управни спор.

Ако Управни суд усвоји жалбу и поништи одлуку донијету у спровођењу избора, односно радњу предузету у спровођењу избора, одговарајућа одлука се доноси, односно одговарајућа радња се предузима најкасније за десет дана од дана када је Републичка изборна комисија примила одлуку Управног суда.

Примјена прописа о општем управном поступку и управном спору

Члан 159.

Одредбе закона којим се уређује општи управни поступак сходно се примјењују на одлучивање о захтјеву за поништавање гласања на бирачком мјесту и на одлучивање о приговору.

Одредбе закона којим се уређује управни спор сходно се примјењују на одлучивање о жалби на рјешење Републичке изборне комисије којим је одлучено о приговору.

Објављивање правних средстава и одлука по правним средствима

Члан 160.

Републичка изборна комисија на веб-презентацији објављује сва поднијета правна средства и одлуке које су донијете по њима.

Х. ПОСМАТРАЊЕ РАДА ОРГАНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА

Пријављивање за домаћег посматрача

Члан 161.

Удружење регистровано у Републици Србији чији се циљеви остварују у области избора и које је заинтересовано да посматра рад органа за спровођење избора може поднијети Републичкој изборној комисији пријаву за домаћег посматрача најкасније седам дана прије дана гласања.

Уз пријаву за домаћег посматрача прилаже се списак представника домаћег посматрача, који садржи име, презиме, ЈМБГ и подручје посматрања за сваког представника домаћег посматрача који се пријављује за акредитацију.

Представник домаћег посматрача може бити акредитован за домаћег посматрача само ако је пунољетан држављанин Републике Србије, ако није кандидат за народног посланика нити члан органа за спровођење избора.

Пријављивање за страног посматрача

Члан 162.

Међународна и страна организација и удружење који су заинтересовани да прате рад органа за спровођење избора могу поднијети Републичкој изборној комисији пријаву за страног посматрача најкасније десет дана прије дана гласања.

Уз пријаву за страног посматрача прилаже се списак представника страног посматрача, који садржи име, презиме, број путне исправе, назив државе која је издала путну исправу и подручје праћења за сваког представника страног посматрача који се пријављује за акредитацију.

Уз пријаву за страног посматрача прилаже се и списак преводилаца ако су они у пратњи пријављених представника страног посматрача, који садржи име, презиме и ЈМБГ за сваког пријављеног преводиоца који је држављанин Републике Србије, односно име, презиме, број путне исправе и назив државе која је издала путну исправу за сваког пријављеног преводиоца који је држављанин стране државе који се пријављује за акредитацију.

Пријаву за страног посматрача и списак представника страног посматрача и преводилаца који су у њиховој пратњи Републичка изборна

комисија без одлагања доставља министарству надлежном за спољне послове, које је дужно да своје мишљење о тој пријави достави Републичкој изборној комисији у року од три дана од дана када је пријаву примило.

Пријављивање стране државе за посматрача

Члан 163.

Представник стране државе која је заинтересована да прати рад органа за спровођење избора може поднијети пријаву стране државе за посматрача министарству надлежном за спољне послове најкасније десет дана прије дана гласања.

Уз пријаву стране државе за посматрача прилаже се списак њених представника, који садржи име, презиме, број путне исправе, назив државе која је издала путну исправу и подручје праћења за сваког њеног представника који се пријављује за акредитацију.

Уз пријаву стране државе за посматрача прилаже се и списак преводилаца ако су они у пратњи њених пријављених представника, који садржи име, презиме и ЈМБГ за сваког преводиоца који је држављанин Републике Србије, односно име, презиме, број путне исправе и назив државе која је издала путну исправу за сваког пријављеног преводиоца који је држављанин стране државе који се пријављује за акредитацију.

Министарство надлежно за спољне послове просљеђује пријаву стране државе за посматрача и списак њених представника и преводилаца који су у њиховој пратњи са мишљењем Републичкој изборној комисији у року од три дана од дана када је пријаву примило.

Овлашћење посматрача

Члан 164.

Посматрачу који се пријавио да посматра рад бирачких одбора може се дозволити да посматра рад свих бирачких одбора на територији одређене локалне изборне комисије.

Посматрачу који се пријавио да посматра рад бирачког одбора у иностранству или рад бирачког одбора у заводима за извршење кривичних санкција може се дозволити да посматра рад само оног бирачког одбора за који се пријавио.

Посматрачу који се пријавио да посматра рад локалних изборних комисија може се дозволити да посматра рад свих локалних изборних комисија на територији одређеног управног округа, односно Града Београда.

Сједници Републичке изборне комисије, локалне изборне комисије или на бирачком мјесту не могу истовремено присуствовати два представника истог удружења које је пријављено као домаћи посматрач.

Овлашћење и легитимација

Члан 165.

Подносиоцу пријаве којем је дозвољено да посматра рад органа за спровођење избора Републичка изборна комисија издаје одговарајуће овлашћење, а његовим представницима и преводиоцима који су у њиховој пратњи одговарајуће легитимације у које се уписују неопходни подаци из списка приложеног уз пријаву за посматрача.

Овлашћења и легитимације издају се у року од три дана од дана подношења пријаве за посматрача, односно од пријема мишљења

министарства надлежног за спољне послове ако пријава испуњава услове прописане законом.

Трошкове посматрања рада органа за спровођење избора сноси подносилац пријаве за посматрача.

Положај посматрача

Члан 166.

Орган за спровођење избора дужан је да представнику посматрача и преводиоцу у његовој пратњи омогући да несметано посматрају сваку изборну радњу.

Представник посматрача и преводилац у његовој пратњи дужни су да легитимације носе на видном мјесту.

Преводилац нема право да на сједници изборне комисије и на бирачком мјесту борави без представника посматрача у чијој је пратњи.

Посматрач рада изборне комисије

Члан 167

Представник посматрача рада изборне комисије дужан је да се креће у оквиру овлашћења која је добио.

Републичка изборна комисија може представнику посматрача рада изборне комисије да одузме акредитацију ако се он не понаша у оквиру својих овлашћења.

Посматрач рада бирачког одбора

Члан 168.

Представник посматрача рада бирачког одбора може да прати рад бирачког одбора од примопредаје изборног материјала прије гласања до окончања примопредаје изборног материјала после гласања, укључујући и отварање гласачке кутије, пребројавање гласова, утврђивање резултата гласања, гласање ван бирачког мјеста, као и поновно гласање на том бирачком мјесту.

Ако се понови гласање на неком бирачком мјесту, подносилац пријаве за посматрача има право да промијени своје представнике који посматрају рад бирачког одбора, а ако на том бирачком мјесту није имао своје представнике, може да их пријави ради праћења рада бирачког одбора на спровођењу поновног гласања.

Представник посматрача рада бирачког одбора дужан је да поступа по правилима о одржавању реда на бирачком мјесту.

Бирачки одбор може да удаљи представника посматрача с бирачког мјеста ако се он не придржава правила о одржавању реда на бирачком мјесту, ако на бирачком мјесту користи мобилни телефон или друга средства за везу и комуникацију, а посебно ако омета рад бирачког одбора.

Бирачки одбор је дужан да о удаљењу представника посматрача и разлозима за његово удаљење одмах обавијести локалну изборну комисију, а бирачки одбор у иностранству о томе обавјештава Републичку изборну комисију.

О присуству представника посматрача рада бирачког одбора сачињава се записник на обрасцу који прописује Републичка изборна комисија, а који

садржи податке о представницима посматрача који су пратили рад бирачког одбора и њихове евентуалне примједбе.

XI. ТРОШКОВИ СПРОВОЂЕЊА ИЗБОРА

Члан 169.

Средства за рад органа за спровођење избора, изборни материјал и друге трошкове спровођења избора обезбјеђују се у буџету Републике.

Републичка изборна комисија утврђује накнаде за рад у органима за спровођење избора и других трошкова спровођења избора.

XII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Кршење правила о изборној тишини

Члан 170.

Новчаном казном од 100.000 до 600.000 динара казниће се за прекршај правно лице које 48 часова прије дана гласања и на дан гласања до затварања бирачких мјеста у медијима и на јавним скуповима објави процјену резултата избора, јавно представља кандидате на изборима и њихове изборне програме и позива бираче да гласају, односно не гласају за одређене изборне листе.

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у медију који 48 часова прије дана гласања и на дан гласања до затварања бирачких мјеста објави процену резултата избора, јавно представља кандидате на изборима и њихове изборне програме и позива бираче да гласају, односно не гласају за одређене изборне листе.

Новчаном казном од 20.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у правном лицу које 48 часова прије дана гласања и на дан гласања до затварања бирачких мјеста у медијима и на јавним скуповима објави процјену резултата избора, јавно представља кандидате на изборима и њихове изборне програме и позива бираче да гласају, односно не гласају за одређене изборне листе.

Новчаном казном од 10.000 до 40.000 динара казниће се за прекршај физичко лице које 48 часова прије дана гласања и на дан гласања до затварања бирачких мјеста у медијима и на јавним скуповима објави процјену резултата избора, јавно представља кандидате на изборима и њихове изборне програме и позива бираче да гласају, односно не гласају за одређене изборне листе.

Недостављање позива за гласање

Члан 171.

Новчаном казном од 20.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај руководилац органа који је надлежан да обавијести бирача о времену и мјесту гласања ако бирачу не достави благовремено позив за гласање.

Истицање изборног пропагандног материјала на бирачком мјесту

Члан 172.

Новчаном казном од 100.000 до 400.000 динара казниће се за прекршај политичка странка, коалиција или друго правно лице које на бирачком мјесту или непосредно испред бирачког мјеста истиче симболе политичке странке, подносиоца проглашене изборне листе, као и други изборни пропагандни материјал.

Новчаном казном од 10.000 до 25.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у политичкој организацији или другом правном лицу које на бирачком мјесту или непосредно испред бирачког мјеста истиче симболе политичке странке и подносиоца проглашене изборне листе, као и други изборни пропагандни материјал.

Новчаном казном од 10.000 до 25.000 динара казниће се за прекршај физичко лице које на бирачком мјесту или непосредно испред бирачког мјеста истиче симболе политичке странке и подносиоца проглашене изборне листе, као и други изборни пропагандни материјал.

Спречавање учествовања у раду и праћења рада органа за спровођење избора

Члан 173.

Новчаном казном од 25.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај члан органа за спровођење избора који спречава другог члана да прати и учествује у раду органа за спровођење избора, односно који спречава представника посматрача да прати рад органа за спровођење избора.

Нарушавање реда на бирачком мјесту

Члан 174.

Новчаном казном од 10.000 до 30.000 динара казниће се за прекршај лице које наруши ред на бирачком мјесту.

Повреда права подносилаца проглашених изборних листа и кандидата на представљање

Члан 175.

Новчаном казном од 50.000 до 600.000 динара казниће се за прекршај јавни медијски сервис ако у свом програму не обезбиједи свим подносиоцима проглашених изборних листа и кандидатима са проглашених изборних листа да представе своје изборне програме бесплатно и без дискриминације.

Новчаном казном од 10.000 до 30.000 динара казниће се одговорно лице у јавном медијском сервису који у свом програму не обезбиједи свим подносиоцима проглашених изборних листа и кандидатима са проглашених изборних листа да представе своје изборне програме бесплатно и без дискриминације.

XIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Рок за доношење јединствених стандарда за изборни материјал

Члан 176.

Републичка изборна комисија прописаће јединствене стандарде за изборни материјал у року од десет дана од дана ступања на снагу овог закона.

Рок за образовање Републичке изборне комисије

Члан 177.

Народна скупштина образује Републичку изборну комисију у складу са овим законом у року од седам дана од његовог ступања на снагу.

Рок за образовање Надзорног одбора

Члан 178.

Народна скупштина образује Надзорни одбор у складу са овим законом у року од седам дана од његовог ступања на снагу.

Привремено увећање броја чланова у сталном саставу органа за спровођење избора

Члан 179.

Прве изборе за народне посланике који буду расписани након ступања на снагу овог закона спроводи Републичка изборна комисија у чији стални састав, осим предсједника, 16 чланова и њихових замјеника који се именују на предлог посланичких група, улази још шест чланова и њихових замјеника које именује Народна скупштина на предлог предсједника Народне скупштине у року од седам дана од ступања на снагу овог закона, а мандат им траје док укупан извјештај о резултатима избора не постане коначан.

У спровођењу првих избора за народне посланике који буду расписани након ступања на снагу овог закона учествују локалне изборне комисије у чији стални састав, осим чланова и замјеника чланова који се именују у складу са законом којим се уређују локални избори улази још по један члан и замјеник члана које именује Републичка изборна комисија на предлог предсједника Народне скупштине, а мандат им траје док збирни извјештај о резултатима гласања не постане коначан.

У спровођењу првих избора за народне посланике који буду расписани након ступања на снагу овог закона учествују бирачки одбори у чији стални састав, осим чланова и замјеника чланова који се именују по општим правилима овог закона, улази још по један члан и замјеник члана које именује Републичка изборна комисија на предлог предсједника Народне скупштине.

Прописи који престају да важе

Члан 180.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе Закон о избору народних посланика („Службени гласник РС”, бр. 35/00, 57/03 – УС, 72/03 – др. закон, 18/04, 85/05 – др. закон, 101/05 – др. закон, 104/09 – др. закон, 28/11 – УС, 36/11, 12/20 и 68/20) и Упутство о облику и димензијама гласачке кутије („Службени гласник РС”, број 42/00).

Ступање на снагу

Члан 181.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.